

Рабочіца і Калгасоніца
Беларусі
№12(157)

1го МАЯ

Праверым выкананье пастаноў 2-га Ўсебеларускага зъезду рабсельваенкораў

Тав. рабселькоркі. 5-га мая дзень друку. Камуністычны друк адыгрывае вялікую ролю, ён арганізуе мільённыя масы працуных на выкананье задач, паставленых партыяй у галіне сацыялістичнага будаўніцтва.

Рабселькоркі разам з рабселькораўскай арміяй змагаюца за выкананье задач, якія стаяць перад пралетарыятам у барацьбе за пабудову сацыялістичнай грамады.

Усебеларускі месячнік масавай праверкі і самаправеркі, абвешчаны ЦК і ЦКК КП(б), па пытанню рабселькораўскага руху і падрыхтоўкі газетных кадраў мае вялікае палітычнае і практычнае значэнне. У часе месячніку трэба праверыць, як ажыццёўлены пастановы партыі па пытанню рабселькоўскага руху, праверыць, як ажыццяўліўца рабселькоркамі абавязацельствы, узятыя на 2-м Усебеларускім зъезі.

Арганізуем рэйд і праверым, як змагаліся рабселькоркі за ўкараненне жаночай рабочай сілы ў прамысловасць, за падвышэнне кваліфікацыі і пракваліфікацыю работніц, калгасыніц, за аўладанье

тэхнікай. За высоўванье работніц і калгасыніц на адміністрацыйна-гаспадарчу работу. За ўкараненне ў практику работы сацыялістичных мэтаў працы і за ажыццяўленне 6-ці ўмоў тав. Сталіна. За агульную пісьменнасць. За развіццё сеткі бытавых установ. За арганізацыйно-гаспадарчае ўмацаванье калгасаў і на аснове гэтага, за завяршэнне ў асноўным калектывізацыі БССР у 1932—33 годзе. За правільную арганізацыю працы ў калгасах, за зьдзельшчыну. За якасць прадукцыі. За бальшавіцкі ўраджай.

Праверыць удзел рабселькорак у разгортаўанні конкурсу „Правды“.

Рабселькоркі-ударніцы пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, прымаючы актыўны ўдзел у рабоце друку, асабліва нізавога, рашуча змагаюцца за чыстату ленінскай тэорыі, супроць правых, як галоўнай небяспекі на даным этапе, і „левых“ фразёраў, таксама і супроць прымірэнціва да іх.

Месячнік праверкі і дзень друку павінны ўзмацніць рады рабкорак і селькорак нашай часопісі, яшчэ больш прасунуць часопіс у масы.

Рабкоры і рабкоркі менскай абутковай фабрыкі ў барацьбе за якасць

Адзін з яркіх прыкладаў перабудовы нашай рабкораўскай работы—гэта масавы рэйд праверкі якасці, праведзены шматыражкай з дапамогай газет „Рабочы“ і „Акцябр“ у падрыхтоўцы да канфэрэнцыі ўдарнікаў якасці. Наша газэта мабілізавала рабочых на барацьбу з бракам. Правізвалі рабкораўскія пасты па якасці і інш.

Да апошняга часу наша фабрычная газэта ня высоўвала пытання якасці, як самастойную проблему. Аб гэтым съведчылі ганебныя лічбы адхілення ад пешага гатунку на 40—45 проц. Штодзенкі, якія давалі зводкі выкананья прамфінпляну, пытаньне якасці прапускалі, слаба бічаваліся бракаробы.

У часе падрыхтоўкі да ўсебеларускай канфэрэнцыі ўдарнікаў якасці, фабр чны друк пытаньне якасці паставіў асноўным у другім эпізоде сталінскага паходу і масавы рэйд з удзелам 400 рабочых і работніц праішоў пад лёзунгам—дабіць абязылічку ў якасці, на аснове поўнага ўкаранення 6-ці ўмоў тав. Сталіна, дабіца поўнага зыншчэння браку.

Рэйд праверкі якасці даў значны прыліў работніц у рабко-

раўскую армію. За час рэйду арганізаваны новыя штодзенкі. У рэдкалегію ўліўся актыў работніц, якія сваёй ударнай работай дабіліся рэгулярнага выпуску штодзенак (т.т. Цывік і Васкабовіч—машины цэх). Па загатовачным цэху, дзе пераважная колькасць работніц—рэдактар газеты работніца. Гэта газэта высунула цэлы рад мераў прыемстваў па аўладаньні тэхнікай, барацьбе за якасць. Газэта вядзе жорсткую барацьбу з рознымі ўхіламі ад генэральнай лініі партыі. Газэта санкаманды закройнага цэху дабіваецца ператварэння кіманды ў суцэльна рабкораўскую.

За 6 дзён працы рэйду наглядаўся вялікі ўздым вытворчай ініцыятывы. Выявіліся лепшыя ўдарнікі па барацьбе за якасць Манэцкі (машины цэх), за аўладанье тэхнікай) работніца Каган (машины цэх). Палепшылася праца гаспадарча-разрахунковых брыгад у сэнсе барацьбы за якасць. У тым ліку і брыгады Левінай (жаночая брыгада).

У працэсе рэйду адзін цэх прад'яўляў сацыялістичныя рабочыя другому цэху разгарнулася барацьба за пераходны сцяг імя бюро парткалектыву дырэкцыі і

фабкому. Штодзенкі сталі жорстка біць па асобых бракаробах. Ставячы ва ўсю шырыню пытаньне якасці, не забывалі і пра колькасныя паказальнікі. „Выканаем і перавыкаем прамфінплян у яго якасных і колькасных паказальніках“, так заявілі лепшыя ўдарнікі-рабкоры і яны даказалі гэта на справе.

Пласобныя групы паказалі бальшавіцкія ўзоры работы ў часе падрыхтоўкі да канфэрэнцыі. Па якасці замест 15 проц. адхілення ад першага гатунку па пляну, давалі 7—8 проц., пры перавыканні колькасных паказальнікаў (першая група машиннага цэху).

Да канфэрэнцыі якасці мы прышлі з выкананнем пляну на 103 проц. і адхіленнем ад першага гатунку на 12,5 проц., замест 15 проц. па пляну і атрымалі на канфэрэнцыі права разашчага голасу.

Рэдактар шматыражкі т. Асаенак і рэдактар штодзенкі Макарэвіч канфэрэнцыяй прэміяваны.

Мы высунулі сустрэчны плян па якасці. 10 пр. адхілення ад нормы замест 15 проц. плянавых. Будзем акт'ёна змагацца за сустрэчны плян і за выкананье пастаноў канфэрэнцыі па якасці.

Вішнявецкая.

ІНВ. № 951
15 АІЧ 91

ду

Праletары ўсіх краёў, злучайцеся!

Работніца і Калгасьніца БЕЛАРУСІ

КРАСАВІК
1932 год

8-мы год выдання № 12 (5)

У. І. Ленін.

1 мая баявы агляд рэвалюцыйных сіл міжнароднага пралетарыяту

Міжнародны дзень барацьбы рабочай клясы—1 мая ў бягучым годзе праходзіць ва ўмовах нябывалага абвастрэння супяречнасьцяй у капиталістычнай систэме, найглыбейшага эканамічнага крызісу, які ахапіў і разъядзе ўесь капиталістычны сьвет. За выключэннем вайсковай прамысловасці, якая працуе для забойства і зынішчэння мільёнаў працоўных, уся вытворчасць у капиталістычных краінах катастрофічна скарочваецца. Фінансавая систэма трашчыць. Буйнейшыя банкі Эўропы і Амерыкі, збанкрутаваўшы, закрываюцца. Бесправацоўем ахоплены сотні мільёнаў гарадзкога і вяскоўага пралетарыяту.

Бесправацоў даводзіць да таго, што „За 5.000 злотых (каля 1.000 руб.)—абвяшчае бесправаўны ў Захадній Беларусі“—прадастаўляю сваю працу на ўсё жыццё прыватнай асобе, або прадпрыемству, якое ў дзень падпісання контракту выплаціць мне гроши. Магу ажаніцца з калекаю, старухаю, брыдкаю. Магу ахвяраваць сябе для мэдычных досьледаў, нават для самых небясьпечных. Паведаміць у „ІКЦ“ для „самагубцы“. Такую абвестку дае бесправаўны, які жыве ў Захадній Беларусі, што знаходзяцца ў съвеце „эўрапейскай культуры і цывілізацыі“.

У нас-жа ў Савецкім Саюзе німа бесправаўя і дабрабыт працоўных паляпшаецца з кожным годам. Палітычнае жыццё ў капиталістычных краінах становіцца ўсё больш напруджаным. Ня гледзячы на жорсткае бесправаўе, голад і галечу, размах рэвалюцыйнай барацьбы рабочай клясы пад кірауніцтвам Камінтэрну штодзенна пашыраецца і заваёўвае ўсё новыя і новыя пазыцыі. Кожная эканамічнай стачка хутка набывае палітычны характар і становіцца сродкам рэвалюцыйнай раскачки мас.

Чым больш абвастраецца эканамічны крызіс, тым больш шалёнім становіцца наступленне сусьветнай буржуазіі на працоўныя масы гораду і вёскі. Гэта наступленне праз крызвы паліцэйскі тэрор, праз палявныя суды, масавыя расстрэлы, шыбэніцы для рэвалюцыйных рабочых і сялян,

цесна пераплятаюца з ліхаманкавай падрыхтоўкай да новых войнаў. Правакацыйная дзейнасць японскай ваеншчыны на КУЧ ярка аб гэтым съведчыць.

Палітычнае прадраканьне тав. Сталіна на XVI партзезьдзе аб tym, што буржуазія будзе шукаць выхаду з крызісу ў вайне, а рабочая кляса—у рэвалюцыі—зараз ажыццяўляеца ўсім ходам палітычнага жыцця капиталістычных краін, падзеямі на Усходзе, падрыхтоўкай да інтервэнцыі Савецкага Саюзу, усё узрастаючым рэвалюцыйным рухам, ростам камуністычных партый у капиталістычных краінах, узрастаючай салідарнасцю рабочай клясы ўсіх краін на абарону сваёй бацькаўшчыны—СССР.

1 мая 1932 году будзе днём мабілізацыі рэвалюцыйных сіл сусьветнага пралетарыяту і ўсіх працоўных.

Ня гледзячы на шалёны тэрор, які развілі фашысты і сацыял-фашысты, рабочыя і бесправаўныя капиталістычныя і калёніяльныя краін з поўнай съядомасцю небясьпекі, якая ім пагражае з боку буржуазіі, 1 мая выйдуць на вуліцу і будуць дэмантраваць супроць капиталістычнага наступлення і новых войнаў, за контрааступленне рабочых і бесправаўных, супроць дыктатуры буржуазіі за дыктатуру пралетарыяту, за адзіны фронт камуністычных і сацыял-дэмакратычных рабочых, супроць імперыялізму, сацыял-фашысцкіх штрэйк-брэхэраў і яго контэррэвалюцыйнага штабу—II Інтэрнацыяналу. Рабочыя і бесправаўныя ўсіх краін паднімуць свой голас пратэсту супроць крызвага тэрору над лепшымі барацьбітамі з сусьветны Кастрычнік, супроць забойства 8 маладых інграў-ахвяр правакацыі амэрыканскай буржуазіі, супроць крызвавай бойні ў Кітai, дзе ўжо налічваюцца сотні тысяч ахвяр ва імя ўзбагашчэння капиталістаў Эўропы і Амерыкі, супроць нападу на Савецкі Саюз.

У гэты час рабочая кляса СССР—ударная брыгада сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі і ўсе працоўныя вялікага Савецкага Саюзу ва ўсіх куткох 1-га мая будуць дэмантраваць сваю клясавую салідарнасць з рабочымі масамі ўсіх краін і

БА / 4091
ІНВ. № 953

ІМЕНІ
ЛЕНІНА
1919

наладзіць агляд сваім сілам, зробіць падлік сваім дасягненіям, яшчэ раз падкрэсльці гістарычныя задачы, паставленыя перад імі іх партыяй і ўладай. Гордая вялікім посьпехамі сваёй герайчай працы, яны вольна і радасна пройдуць па гародах, калгасах і вёсках.

Пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і яе ленінскага ЦК, на чале з тав. Сталіным, пралетарыят Савецкага Саюзу завяршыў пабудову фундаманту сацыялістычнай эканомікі, дабіўся нябывалых тэмпаў росту сваёй сацыялістычнай гаспадаркі. Карэннае ленінскае пытаныне „хто каго“ вырашана сúпроць капіталізму ў карысьць сацыялізму. Адзін за другім уступаюць у строй гіганты сацыялістычнай індустрыі, узброеныя сусветнай тэхнікай. Пабудавалі новую мэталюргічную базу на Ўсходзе, якая дае нам высокаякасную продукцыю, ліквідавалі беспрацоўе ў той час, калі ва ўсім капіталістычным съвеце яно з кожным днём узрастает. З году ў год расьце ў нас заработкая плата, павялічваецца бюджет рабочай сям'і. Мы стварылі буйнейшыя ў съвеце моцныя зборжавыя жывёлагадоўчыя саўгасы, дабіліся аб'яднання больш 60 проц. усіх бядняцка-серадняцкіх гаспадарак у саўгасы, ператварыўшы СССР у краіну буйнейшай ва ўсім съвеце сельской гаспадаркі.

БССР можа служыць яркім прыкладам пераваг сацыялістычнай систэмы, наглядным довадам пра вільнасці ленінскай нацыянальнай палітыкі партыі. У мінулым прыгнечаная і сацыяльна і нацыянальна расійскім самаўладзтвам, БССР пры дапамозе ўсяго Савецкага Саюзу ператвараецца ў краіну разьвітай прамысловасці і буйнай сельской гаспадаркі на аснове калектывізацыі.

Усе гэтыя вялізарнейшыя посьпехі дасягнуты намі на аснове генэральнае лініі партыі, у жорсткай барацьбе з клясавымі ворагамі і яго агентурой—правымі апартуністамі, як галоўнай небясьпекай на даным этапе, з „левым“ апартунізмам і прымірэнцтвам да іх, у барацьбе з рэшткамі—контррэвалюцыйнага трацкізму, дазволілі партыі і савецкай уладзе паставіць сусветна-гістарычную задачу пабудовы ў другой пяцігодцы бясклясавага сацыялістычнага грамадзтва.

Са сьвятам 1-га мая супадае трэцяя гадавіна сацыялістычнага спаборніцтва. Лепшыя рабочыя шахт, фабрык, заводаў, транспарту і новабудоўляў, працоўныя савецкіх і калгасных палёў шырока распаўсюдзілі сацыялістычныя мэтады працы,

зрабілі іх асноўнымі мэтадамі сваёй працы. Вылучылі са свайго асяродзішча магутныя кадры арганізатораў сацыялістычнай гаспадаркі. Сацспаборніцтвам і ўдарніцтвам ахоплены мільёны працоўных, якія даюць нябывалыя рэкорды сваёй ударнай работай.

Але ў дзень 1-га мая працоўныя СССР ня толькі падагуляць свае дасягненіні. Яны будуць дэманстраваць новы ўздым сваёй энэргіі, ініцыятывы і энтузіазму для далейшага наступлення на ўсіх франтох сацыялістычнага будаўніцтва, для далейших перамог, за поўнае выкананыне вытворчых і фінансавых плянаў 4-га заключнага году пяцігодкі. За ліквідацыю прарываў на паасобных вучастках працы, за сустрэчныя пляны, за бальшавіцкую якасць прадукцыі, за няўхільнае ажыццяўленыне 6-ці гістарычных умоў тав. Сталіна, за арганізацыйна-гаспадарчое ўмацаваныне калгасаў і бальшавіцкі ўраджай і на падставе гэтага—далейшую калектывізацыю, за пасльпаховае правядзеніне 3-й бальшавіцкай вясны, за якасць работы кожнага працоўнага, за далейшае няўхільнае правядзеніне генэральнае лініі партыі і яе ленінскага ЦК,

Мільёны рабочых і работніц калгасынікаў і калгасыніц і ўсіх працоўных Савецкага Саюзу будуць пад пераможным ленінскім сцягам дэманстраваць 1 мая.

Кожны рабочы, работніца, калгасынік, калгасыніца, беднякі, сераднякі, аднаасобнікі павінны ведаць, што кожнае наша дасягненіне на гаспадарча-культурным фронце з'яўляецца ўдарам па капіталістычнай систэме і ўзмацняе сілы сусветнага пралетарыату на далейшую барацьбу за сусветную рэвалюцыю. Больш клясавай пільнасці і бальшавіцкай непрыміримасці з любым адхіленнем ад генэральнае лініі партыі.

Кожная работніца, саўгасыніца і калгасыніца павінна актыўна змагацца за выкананыне плянаў у сваёй вытворчасці. Кожная ўдарніца павінна змагацца за ўцягненіне новых работніц у рады ўдарных брыгад, за павышэніе якасці прадукцыі, за аўладаныне тэхнікай, за арганізацыйна-гаспадарчое ўмацаваныне калгасаў, за пасльпаховае правядзеніне веснавой слаўбы.

1-га мая яшчэ цяснай згуртуем свае рады вакол камуністычнай партыі, лепшых ударніц дамоў партыю Леніна, ударнай працай дапаможкам выкананіц пляны 4-га заключнага году пяцігодкі.

У дзень 1-га мая братэрскае прывітанье работнікам, батрачкам і працоўным сялянкам Польшчы і Заходній Беларусі, якія герайчна змагаюцца з фашисцкім уцікам

Вылу-
арга-
пабор-
рацоў-
удар-

толькі
дэман-
гывы і
на ўсіх
далей-
рочных і
і годкі.
астках
віцкую
леньне
ганіза-
баль-
ејшую
не 3-й
ожнага
зеньне
і,
і кал-
будуць
раваць

алгась-
ны ве-
гаспа-
рам па-
усъвет-
за су-
насьці
адхі-

іца па-
наў у
на зма-
ы ўдар-
цы, за
дарчае
дзеньне

ды ва-
д дамо-
кам вы-
кі.

Першамайскае прывітанье перадавікам сацыялістичнага спаборніцтва, героям камуністычнай працы—ударнікам і ударніцам

Дзьве даты

Святкаванне 1-га мая ў гэтым годзе супадае з трэцім гадавінай сацспаборніцтва. Тры гады рабочыя і ўсе працоўныя праводзяць у жыцьцё лёзунг Леніна аб сацыялістичным спаборніцтве.

Ленін пісаў: „Сацыялізм ня толькі не загашае спаборніцтва, а, паадварот, упяршыню стварае магчымасць ужыць яго сапраўды шырока ў масавым разьмеры, уцягнуць сапраўды большасць працоўных на арэну такой работы, дзе яны могуць выявіць сябе, разгарнуць свае здольнасьці, выявіць таленты...“

Ударніца-калгасыніца тав. Сцяпанава падвозіць корм на сельнік. Калгас „Заветы Леніна“, Крычаўскі раён.

Ленінская ідэя сацыялістичнага спаборніцтва, усвядомленая працоўнымі масамі і ператвораная ў практичнае жыцьцё, дала свае бліскучыя вынікі. Мінулыя тры гады яскрава аб гэтым сведчаць. Мы атрымліваем перамогу за перамогай. Мы разшуча і з посьпехам ідзем да выканання першага пяцігадовага пляну ў чатыры гады, па асобых галінах пяцігадовы плян ужо выканан (нафта і інш.).

Адзін за другім уступаюць у строй гіганты з ліку „518“—абсталіваныя паводле апошняга слова тэхнікі. Дзякуючы паспяховаму сацыялістичнаму будаўніцтву мы канчаткова ліквідавалі беспрацоўе—гэту неадлучную частку капіталістичнага ладу.

Праводзячы сацыялістичную рацыяналізацію нашай прамысловасці, мы, у адрозньеніне ад капіталістичнай рацыяналізацыі, няўхільна аздараўляем працу рабочых і работніц, павышаючы іх культурны і матар'яльны ўзровень і затрачаем вялікія сумы на мерапрыемствы па ахове працы і тэхніцы бяспечнасьці. За адзін 1931 год на гэтыя мерапрыемствы па СССР было расходвана 77 мільёнаў 800 тысяч рублёў.

Маём значныя посьпехі ў галіне перабудовы сельской гаспадаркі на аснове калектывізацыі. Усё гэта дало нам магчымасць у другой пяцігодцы паставіць вялікую палітычную задачу зьнішчэння рэштак капіталізму і пабудовы бяскліясавага грамадства.

У чым сакрэт нашых посьпехаў.

Воля і энэргія пралетарыяту, накіраваныя па правільному шляху камуністычнай партыі, якая скарысталя і ажыцьцяўляла лёзунг тав. Леніна аб сацыялістичным спаборніцтве—дала нам гэтыя вынікі. Толькі на аснове сацыялістичнага спаборніцтва можна было дабіцца такіх вынікаў.

Сацыялістичнае спаборніцтва з'яўляецца магутным сродкам падняцця працукрыніці працы і лепшай школай клясавага выхавання, асабліва для рабочых і работніц, якія нядаўна прышлі на вытворчасць. Сацыялістичнае спаборніцтва дапамагае вырошчванню новых кіраўнікоў нашай сацыялістичнай гаспадаркі, яно змяніла ранейшы погляд на працу і зрабіла яе справай гонару.

Ударніцы фабрык, заводаў і сацыялістичных палёў, да трэцяй гадавіны сацыялістичнага спаборніцтва ўцягнене ў рады ўдарніц 100 проц. работніц і калгасыніц.

Змагайцеся за ўкараненіе ў практику работы вышэйших форм сацспаборніцтва—гаспадарча-разрахунковых брыгад і сустэречных плянаў. Наладзьце сыстэматычную працу гурткоў па аўладанні тэхнікай. Змагайцеся за бальшавіцкую якасць працукры, за арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаваніе калгасаў і паспяховае правядзеніе 3-й бальшавіцкай вясны.

Ведайце, што кожны посьпех нашага сацыялістичнага будаўніцтва—удар па сусъветнай буржуазії.

К—ва.

Дуброва—ударніца-сверлільщица з заводу „Полімя Рэволюцый“ (г. Менск).

РАБОТНІЦА Ў БАРАЦЬБЕ СУПРОЦЬ КАПІТАЛІ

Імкненіе сусьветнай буржуазіі знайсці капіталістычны выхад з крызісу за кошт рабочых вядзе да таго, што ва ўсіх краінах узмацняецца шалёнае наступленье на пралетарыят і ў прыватнасці на работніц і працоўных жанчын.

Беспрацоўе ва ўсіх капіталістычных краінах расьце з кожнай гадзінай. У канцы 1931 году з 40 мільёнаў беспрацоўных 15 мільёнаў было жанчын,

Лічба беспрацоўных мужчын расьце хутчэй, чым лічба беспрацоўных жанчын і моладзі. Удзельная вага жанчын і моладзі ў вытворчасці, як самай танай рабочай сілы, увесь час узрастает, ня гле-дзячы на занядаб пад капіталістычнай гаспадаркі. Разам з тым расьце і значэнне жанчын ва ўсіх рэвалюцыйных баёх пралетарыяту.

Умовы працы на прадпрыемствах амаль ва ўсіх капіталістычных краінах надзвычай цяжкія.

Шалёная капіталістычная рацыяналізацыя цягне за сабой ня толькі ўзмоцненае звольненьне рабочай сілы, але і рост лічбы няшчасных выпадкаў.

Нядайна на аднай фабрыцы сахарыну ў Магдэбурзе (Нямеччына) дзяякоучы „капіталістычнай“ ахове працы здарыўся выбух, і 8 работніц былі разарваны на кавалкі, 6—цяжка апалены і шмат лёгка параненых.

Зарплата работніц зьніжаецца яшчэ больш шпаркімі тэмпамі, чым зарплата мужчын. У Ангельшчыне яна складае ўсяго амаль 48 проц. зарплаты мужчын, у Італіі—44 проц., ва Францыі—56 проц., у Кітаі толькі 22,5 проц., а ў Японіі—21 проц.

У японскай прымеславасці занятая 800.000 жанчын, прычым 80 проц. тэкстыльщыц хвараюць на сухоты.

Даўжыня рабочага дня ў капіталістычных краінах, і асабліва ў ПАЗШ, амаль усюды перавышае 8 гадзін. З 48 штатаў ПАЗШ толькі ў 10 закон абмяжоўвае рабочы дзень, у 19 штатах уведзен 9 гадзінны дзень, а ў 14 штатах—10-гадзінны.

У Японіі рабочы дзень цягнецца 13 гадзін, а ў калёніяльных і паўкаленіяльных краінах ад 14 да 16 гадзін. Апрача таго, у калёніяльных нявольнікаў няма дзён адпачынку, і яны працуюць круглы год без перапынку.

На прадпрыемствах канцэрну Сымэнса ў Нямеччыне работніцы за 3—5 дзён у тыдзень выпрацоўваюць усяго 12—13 марак. Пасля шматлікіх вылічэніяў, уплаты падаткаў і страхавых узносіў адна з работніц гэтага концэрну атрымала за тыдзень 1 марку. З гэтай сумы 50 пфэнігаў яна павінна была заплаціць за праезд на работу і назад.

Да чаго галеча можа давесці жанчыну ў капіталістычных краінах, мы можам упэўніцца на прыкладзе аднай групы беспрацоўных ва Францыі, якія на адным са сходаў беспрацоўных жанчын заявілі, што яны прымушаны займацица прастытуцыяй, каб забясьпечыць сабе кавалак хлеба і прытулак.

Барацьба апошніх год паказвае, што работніцы пачынаюць усё ясьней распознаваць ролю капіталістычных агентаў. Яны вядуць барацьбу ня толькі

супроць зьніжэння зарплаты і масавых звольненіяў, але і супроць палітычных мерапрыемстваў буржуазіі.

На тачыльных прадпрыемствах Шэффільда (Ангельшчына), дзе няма ніякіх прыстасаваньняў, якія-б абаранялі лёгкія ад сталёвага пылу, заняты амаль выключна маладыя работніцы. Характэрна, што на гэтых прадпрыемствах перад тым, як на іх павінна з'явіцца інспекцыя працы, работніц аддаляюць ад машын, і майстры ўстанаўляюць на іх адпаведныя прыстасаваньні.

У ліпені мінулага году зарплата на гэтых прадпрыемствах была зьніжана на 4—5 шылінгаў у тыдзень. Маладыя работніцы пад кірауніцтвам рэвалюцыйнага прафруху абвясцілі забастоўку. Пры падтрыманьні з боку ўсяго насельніцтва яны пасля 17 тыдняў барацьбы дабіліся павышэння зарплаты на 40 проц.

Рэвалюцыйнае кірауніцтва забастоўкай паведамляе, што за час сваёй барацьбы маладыя работніцы вялі шырокую агітацыю і растлумачальную работу сярод работніц шэффільдзкіх фабрык і заводоў, прычым за некалькі тыдняў зрабілі ў гэтых адносінах больш, чым рэвалюцыйны прафрух за апошнія два гады.

Ва Францыі ў маі-чэрвені 1931 году 125 тысяч тэкстыльщыкаў, з якіх 90 тысяч было жанчын, мужна вялі ў Паўночным раёне барацьбу з рабункамі зарплаты і ашукачым сацыяльным страхаваннем. Жанчыны выявілі асаблівую актыўнасць, дзень і ноц праводзілі ў масавых пікетах, герайна змагаліся з штрэйкбрэхэрствам рэфармісцкай і хрысьціянскай прафбюрократыі і з паліцыяй, а таксама прымалі актыўны ўдзел у барыкадных баёх у Рубе.

Аб'яднанымі намаганнямі французская і бэльгійская прадпрыемцы з дапамогаю здраднікаў прафправадыроў сарвалі гэтую барацьбу. Аднак у цэлым радзе баявых выступленіяў пасля гэтай вялізарнай тэкстыльнай забастоўкі работніцы дабіваліся посьпехаў.

У Лодзі (Польшча) у канцы 1931 году ў „Відзеўскай мануфактуры“ (тэкстыльнае прадпрыемства) у шмат цехах адміністрацыя затрымала зарплату (у гэтых цехах 90—95 проц. жанчын). Жанчыны неўзабаве аблекавалі гэта пытаньне, у ліку 500—600 зъявіліся ў кантору і прымусілі адміністрацыю выдаць поўную зарплату. Становішча было такое сур'ёзнае, што адміністрацыя ня здолела сваячова выклікаць паліцыю і выканала запатрабаванне работніц.

У Гішпаніі, дзе жанчыны, нават сярод рабочых, да апошняга часу разглядаліся як ніжэйшыя стварэнні, рэвалюцыйная хвала пралетарскага руху пачынае захапляць і работніц. Яны ўсё ў большай колькасці ўдзельнічаюць у баёх, прайдуляючы вялікую актыўнасць і адражнасць.

Гішпанскія работніцы атрымліваюць зарплату ў два разы менш, чым рабочыя мужчыны. Гэта адносіца да такіх галін прымеславасці, як картанажная, вытворчесць курыльной паперы і кансерваў, разьвядзенне апельсінаў.

З асаблівай увагай міжнародны пралетарыят сочыць за барацьбой рабочай клясы ў Японіі і Кітаю, дзе жанчыны падпадаюць самай жахлівой капіталістычнай эксплатацыі.

У кастрычніку 1930 году японскія і кітайскія фабрыкі ў Шанхаі зьнізілі зарплату рабочніц шаўковых фабрык на 15—20 %. Дзяякоучы здрадніцкай дэйнасці

Узмацнім міжнародную сувязь

СТЫЧНАЙ ЭКСПЛЁАТАЦЫ!

жоўтага прафсаюзу і іх стаўленьнікаў „старэйшых сясьцёр“ на прадпрыемствах пратест работніц быў прыдущан у самым пачатку.

У сакавіку 1931 году прадпрыемцы зноў прабавалі зыніць зарплату на 10 проц., але сустрэлі рашучы адпор работніц. На многіх фабрыках Шанхаю пачаліся стыхійныя забастоўкі. Работніцы стварылі стачкомы, пікеты супроць штрэйкбрэхераў, выпусцілі шмат рукапісных апавяшчэнняў, праводзілі сходы. На некаторых прадпрыемствах справа даходзіла да зьбіенчыя „старэйшых сясьцёр“, прабаваўшых супакоіць работніц.

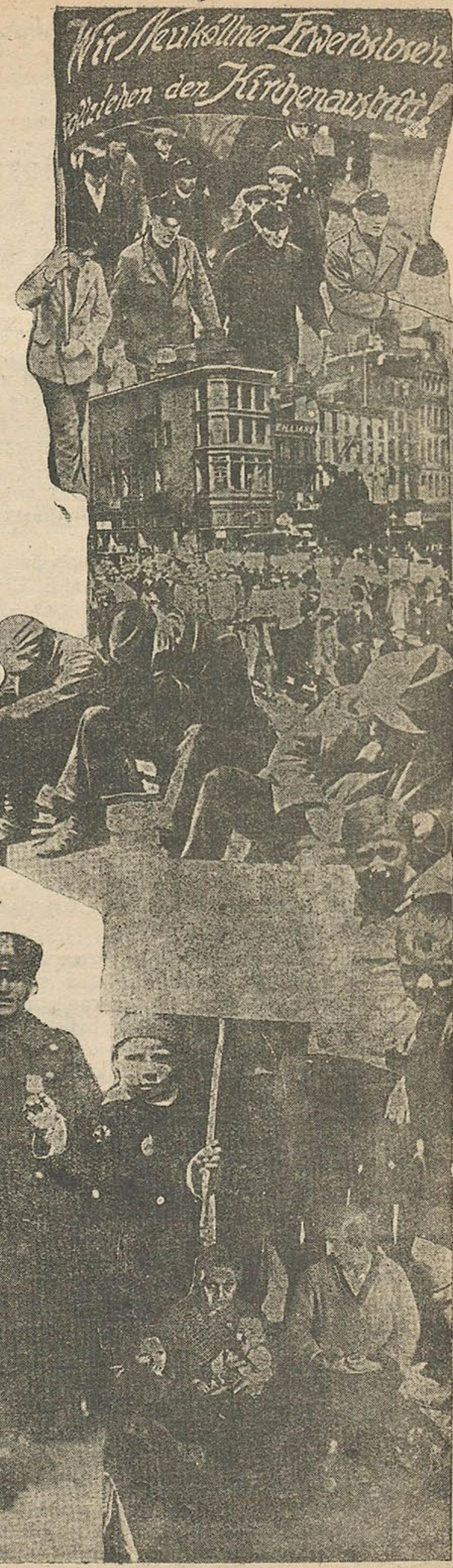
Між 9 сакавіка і 3 красавіка 1931 году была праведзена 31 ізаливаная забастоўка. Да гэтага часу ўжо было створана некалькі арганізацый „сясьцёр“ (Чырвонага саюзу). Былі выпушчаны некалькі лістовак, праведзены гутаркі на фабрыках у часе дня работніц 8-га сакавіка. У гэтых гутарках работніцы заклікаліся да агульнай забастоўкі.

4/V гэты рух выліўся ў грандыёзную дэмансстрацыю 20 тысяч работніц, да якой далучыліся работніцы фабрык замежнага сэтымэнту. Частка работніц пад пагрозай лёкаўтаў звярнулася да варштатаў, але 18 мая стачком зноў абвясціў мітынгі на ўсіх фабрыках, і зноў забаставалі 36 фабрык. У выніку гэтага руху прадпрыемцы адмаўляліся ад зыніжэння зарплаты і заключылі дагавор аб павышэнні зарплаты з 1 красавіка да ўэроўня восені 1930 году і спынення замены работніц дзецьмі і падросткамі.

У барацьбе з імперыялістычнай вайной у Кітаі работніцы Японіі і Кітаю паказалі нам узорны прыклад, як трэба ня-супынна змагацца з уласнай буржуазіяй, каб сарваць спробу сусветнай буржуазіі знайсці праз горы трупаў выйсьце з крызісу за кошт пралетарыата, за кошт разгрому краіны Саветаў, за кошт разгрому Савецкага Кітаю.

Ва ўсім сьвеце расьце, мачнене і шырыцца пралетарскі баявы фронт. Работніцы—неабходная складаная частка арміі, рэвалюцыйных клясавых барацьбітоў—памагаюць, па вялікім прыкладзе савецкага пралетарыяту, скінуць прагніўшы капіталістычны лад і ператварыць капіталістычны выхад з сусветнага крызісу, якога дабіваецца буржуазія і сацыял-фашысты, у рэвалюцыйны.

Л. Ульрых.

На фотомантажы паказаны жыцьцё рабочай клясы ў каталістичных краінах іх геройчная барацьба за сваё вызваленне.

Выхаваць у масах работніц бальшавіцкую нецярпімасьць да браку

БССР—адзін з раёнаў Савецкага Саюзу, дзе прамысловасьць па вырабе прадукцыі шырокага спажываньня даволі разьвітая. Даволі паказаць на такія галіны прамысловасьці, як швэйная, гарбарна-абутковая і харчовая, якія сваёй прадукцыяй снабжаюць рад буйных цэнтраў Саюзу: Ібас, Урал, Іванава-Вазьнясенск і інш. Вось барацьба за паляпшэнне якасьці прадукцыі ва ўмовах БССР набывае асабліве значэнне. Вось чаму XIV з'езд КП(б)Б з усёй бальшавіцкай раслучасьцю падкрэсліў, што „выкананье задач 4-га, заключнага году пяцігодкі высоўвае якасьць і якасныя паказальнікі, як цэнтральную бязвую задачу ўсіх гаспадарчых, партыйных і прафсаюзных арганізацый“.

Як-ж астаць справа з выкананнем якасных паказальнікаў у прамысловасьці БССР. Як вядома, у мінулым годзе план па зыніжэнні сабекошту і павышэнні прадукцыйнасці працы быў значна недавыканан. Першы квартал гэтага году таксама даў неабходнага пералому. У студзені, напрыклад, сабекошт па лёгкай прамысловасьці замест зыніжэння павысіўся на 2,1 проц., у лютым—на 3,2 проц. Не ліквідаван яшчэ разрыў паміж ростам зарплаты і прадукцыйнасцю працы. Ёсьць вялікі процент браку, які, пападаючы ў тавараправодзячую сетку, моцна адбіваецца на рабочым снабжэнні, замарожвае тэмпы таваразвароту.

Усё гэта гаворыць аб тым, што многія гаспадарчыя, партыйныя і прафсаюзныя арганізацыі дагэтуль невыстарчальна вялі барацьбу за паляпшэнне якасьці прадукцыі.

Праўда, у апошні час у гэтых адносінах вызначыўся некаторы зруш. Асабліва трэба адзначыць ініцыятыву прафсаюзных арганізацый швэйнікаў, гарбароў і работнікаў кааперацый і дзяржгандлю, якія правялі вялікую масавую работу па падрыхтоўцы да ўсебеларускай канфэрэнцыі ўдарнікаў якасьці лёгкай прамыловасьці і работнікаў прылаўку швэйных і абутковых магазынаў. Скліканье такой канфэрэнцыі зьявілася першым вопытам ва ўсім Савецкім Саюзе. На канфэрэнцыі прысутнічалі не толькі вытворцы тавараў, але і спажыўцы, прычым спажыўцы раду суседніх рэспублік: Іванава-Вазьнясенск, Захоція вобласць і інш.

„Заваяваць рашаючы голас на канфэрэнцыі”— вось лёзунг, вакол якога праводзілася мабілізацыя рабочых на барацьбу за павышэнне якасьці прадукцыі. Асобныя цэхі, агрэгаты, брыгады за час падрыхтоўкі да канфэрэнцыі дабіліся пэўных посьпехаў у справе паляпшэння якасьці прадукцыі. Аб гэтым красамоўна съведчаць шматлікія факты. Напрыклад, першая істужка 1-га агрэгату чырвонасцяжнай фабрикі „Кастрычнік“ квартальны план выканала на 100,5 проц., пераробкі зменшила да 0,13 проц.

Брыгада тав. Расоўскай швэйнай фабрикі імя Крупской (Менск) праграму выканала на 114,3 проц. пераробкі зменшила да 1,6 проц. Камсамольская брыгада закройшчыкаў тав. Гольдблата менскай абутковай фабрикі колькасць бракаваных дэта-

ляй давяла да 211 замест 900 паводле пляну, сакавіцкі плян выканала на 106,9 проц. Гаспадарчаразрахунковая брыгада закройшчыкаў тав. Обратна (гомельская абутковая ф-ка) у студзені вытворчае заданье выканала на 104 проц., у лютым—на 109 проц., у сакавіку—на 112 проц., брак зменшила да нуля. Брыгада тав. Камарава—рантавага цеху (віцебская абутковая фабрика) плян выканала на 101,1 проц., брак замест 6 проц., які дапушчан паводле пляну зменшила да 1,07 проц.

Гэты сьпіс можна было-б працягнуць, але ўжо і гэта колькасць наглядна паказвае, што паляпшэнне якасьці прадукцыі цалкам залежыць ад правільнай расстаноўкі сіл у вытворчасці, ад умелай і ўдарнай работы саміх рабочых, што апартуністычнае спасыланье на „аб'ектыўныя прычыны“ (дрэнную якасьць паўфабрыкатаў, адсутнасць кваліфікаўных рабочых, непасільныя тэмпы) пазбаўлены ўсякіх падстаў „апраудаць“ нядобраякаснасць прадукцыі.

Прафсаюзная арганізацыя работнікаў кааперацый і дзяржгандлю шырока разгарнула масавыя формы работы па лініі грамадзкага контролю, над прадпрыемствамі, якія прасоўваюць у продаж брак (сацыялістычныя рахункі, грамадзкія суды і заслоны, выстаўкі бракаванай і добрай прадукцыі). Вялікую ролю ў барацьбе за якасьць прадукцыі павінен адыграць контроль рублём, з боку тавараправодзячай сеткі. Такое мерапрыемства выклікала тым, што многія прадпрыемствы съядома прасоўваюць нядобраякасную прадукцыю ў таваразварот. Так, напрыклад, менская абутковая фабрика—партыю абутку ў 1.240 пар перадала Белкаапсаюзу, як першагатунковы тавар, а пры праверцы аказалася 56 пар другога гатунку, 9 пар 3-га і 41 пара зусім няпрыгодных да носкі—бракаваных. Віцебская абутковая фабрика—400 пар хатніх туфель таксама прадала, як першагатунковы тавар, а пры праверцы аказалася 335 пар браку. Гэтыя факты, па-першае, съведчаць аб безадказнасці за сваю прадукцыю дырэкцый фабрык, і, па-другое, аб зусім нездавальняючым тэхнічным кантролем пры прыёмцы прадукцыі ад рабочага.

Трэба адзначыць, што разгорнутыя масавыя формы грамадзкага контролю і контролю рублём з боку тавараправодзячай сеткі далі ўжо пэўныя свае рэзультаты. Брак пападае ў меншай колькасці.

Па прыкладзе лёгкай прамыловасьці такую ж работу правялі і арганізацыі прамыловасьці Наркамснабу. 20-га красавіка ў Менску адбылася канфэрэнцыя ўдарнікаў якасьці харчовай прамыловасьці. Падрыхтоўка да гэтай канфэрэнцыі таксама праходзіла пад лёзунгам: „заваяваць права рашаючага голасу на канфэрэнцыі“. У падрыхтоўку па-баявому ўключыліся работнікі прылаўкаў магазынаў харчовых прадуктаў. Формы грамадзкага контролю і кантроль рублём з боку тавараправодзячай сеткі і тут знайшлі сваё шырокое ўжыванье.

На самай вытворчасці харчовых прадуктаў таксама ёсьць пэўны зрух у бок узмацнення барацьбы за якасць. Напрыклад, на кандытэрскай фабрыцы „Камунарка“ (Менск) асобныя брыгады паказваюць лепшыя ўзоры ўдарнай работы. Брыгода тав. Щэрца дабілася паляпшэння варкі саставу пата, пры значнай эканоміі цукру і памяншэнні ўгару (адыхадаў) у два разы.

Такім чынам, бяспрэчна, што гэтая канфэрэнцыя ўдарнікаў якасці з'явілася пераломнім момантам у барацьбе за якасць прадукцыі, за якасць усёй нашай работы. Зараз задача заключаецца ў тым, каб волыт гэтых канфэрэнцый пе-ранесці ў асобныя галіны вытворчасці, гарады, на самі прадпрыемствы.

Выконваючы дырэктывы Кастрычніцкага пленіму ЦК Усे�КП(б) і XIV з'езду КП(б)Б аб узмацненні барацьбы за якасць, нельга ні ў якім разе аслабляць барацьбы, за выкананьне колькасных паказальнікаў. Усякім апартуністичным спробам паляпшаць якасць за кошт зьніжэння колькасці і наадварот павінен быць дан рашучы бальшавіцкі адпор. Толькі тады трэба лічыць работу здавальняючай, калі плян будзе выканан і па колькасных і па якасных паказальніках. Спалучэнне гэтых двух элемэнтаў барацьбы—важнейшая задача ўсіх арганізацый. Формы сацспаборніцтва і ўдарніцтва (гаспадарча-разрахунковыя брыгады, зъменна-сустрэчныя пляны і інш.) павінны быць таксама прасякнуты барацьбой за якасць. Толькі той рабочы і работніца з'яўляецца ўдарнікам, хто выконвае сваё заданье па колькасных і якасных паказальніках.

Барацьба за якасць прадукцыі павінна быць шчыльна ўвязана з барацьбой за перабудову работы ўсёй прамысловасці на аснове ажыццяўлення 6-ці ўмоў тав. Сталіна. Ліквідацыя абязлічкі ў работе, выяўленне канкрэтных вінаватых у браку—важнейшая ўмова барацьбы за якасць прадукцыі. Ураўнілаўка ў зарплаце таксама вораг высокай якасці. Таму перабудова систэмы зарплаты—магутны вагар у барацьбе за якасць. Узвядзіцце кваліфікацыі рабочых, аўладанье тэхнікай усяго працэсу вытворчасці—неадлучная частка барацьбы за якасць.

Толькі спалучэнне ўсіх форм барацьбы за перабудову работы прамысловасці — важнейшая гарантія паляпшэння якасці прадукцыі.

Фролаў.

Чыгуначніцы Магілеўшчыны ўключыліся ў другі ўсесаюзны конкурс па аздараўленні паравоза

На агульным сходзе работніц была пастаўлена справа задача 10 брыгадзіраў, якія шэфствуюць над паравозамі, аб практичнай работе па конкурсе. 50 жанчын шэфствуюць над 16 паравозамі, ёсьць добрыя вынікі шэфства,—эканомія апалу. Паравоз у добрым даглядзе. На сходзе выступалі ў спрэчках машыністы т.т. Іржэнка, Тамонаў, якія выносли падзяку сваім шэфам. Яны гаварылі: мы маем вялікія вытворчыя стажы і амаль упяршыню бачым, што жанчына аказвае дапамогу па аздараўленні паравоза, а калі жанчыны ўсе будуть зацікаўлены, то выйдзем з вузкага месца і не аддамо пераходнага съязгу.

Тут-же работніцы Міркіна—брыгадзір паравоза № 3119 і Канчаелава з брыгады паравоза № 613 абяцалі і надалей праводзіць працу па аздараўленні паравозаў і ўсю сваю працу ў гэтай галіне асьвятляць у друку і, у прыватнасці, у часопісі „Работніца і калгасыніца Беларусі“.

Грумбіна.

Перайшлі на гаспадарчы разрахунак

Брыгада Сіневіч складзена з работніц завёртшыц, якія нядаўна пераведзены на працу глазуроўшчыц.

Стаж брыгады малы, але-ж яна па-ўдарнаму змагаецца за аўладанье тэхнікай сваёй работы і за выкананье прамфінпляну. Прамфінплян брыгада пакуль што выконвае толькі на 93 проц.

У брыгадзе ўсе камсамолкі, поўнасцю ахоплены паліт. і тэхвучобай. Да 8-га сакавіка брыгада перайшла на гаспадарчы разрахунак, абавязалася ліквідаваць прарывы і прымаць актыўны ўдзел у вытворчым і грамадзкім жыцці цэху і ўсёй фабрыкі.

І. Іванова—брыйгадзір гасп.-разыліковай брыгады, чулочна-трыкатажнага камбінату (Віцебск).

Брыгада часопісі „Раб. і калг. Бел.“ і шматтыражкі „Камунарка“

Сыцяпурка,
Сіневіч,
Быкоўская
Таболіна.

Брыгада Норкінай—прыклад барацьбы за якасць

Гасразрахунковая брыгада першай зъмены 2-ой істужкі 1-га агрэгату імя 8-га сакавіка арганізавалася фактычна ў канцы сакавіка. За месяц працы мы маем цэлы рад дасягненняў. Зъменна-сустрэчныя, якія штодзенна прымаюцца брыгадай, ўвесе час выконваюцца. З 13-га па 31-га сакавіка па брыгадзе было 18 пераробак, якія рабочыя самі перараблялі.

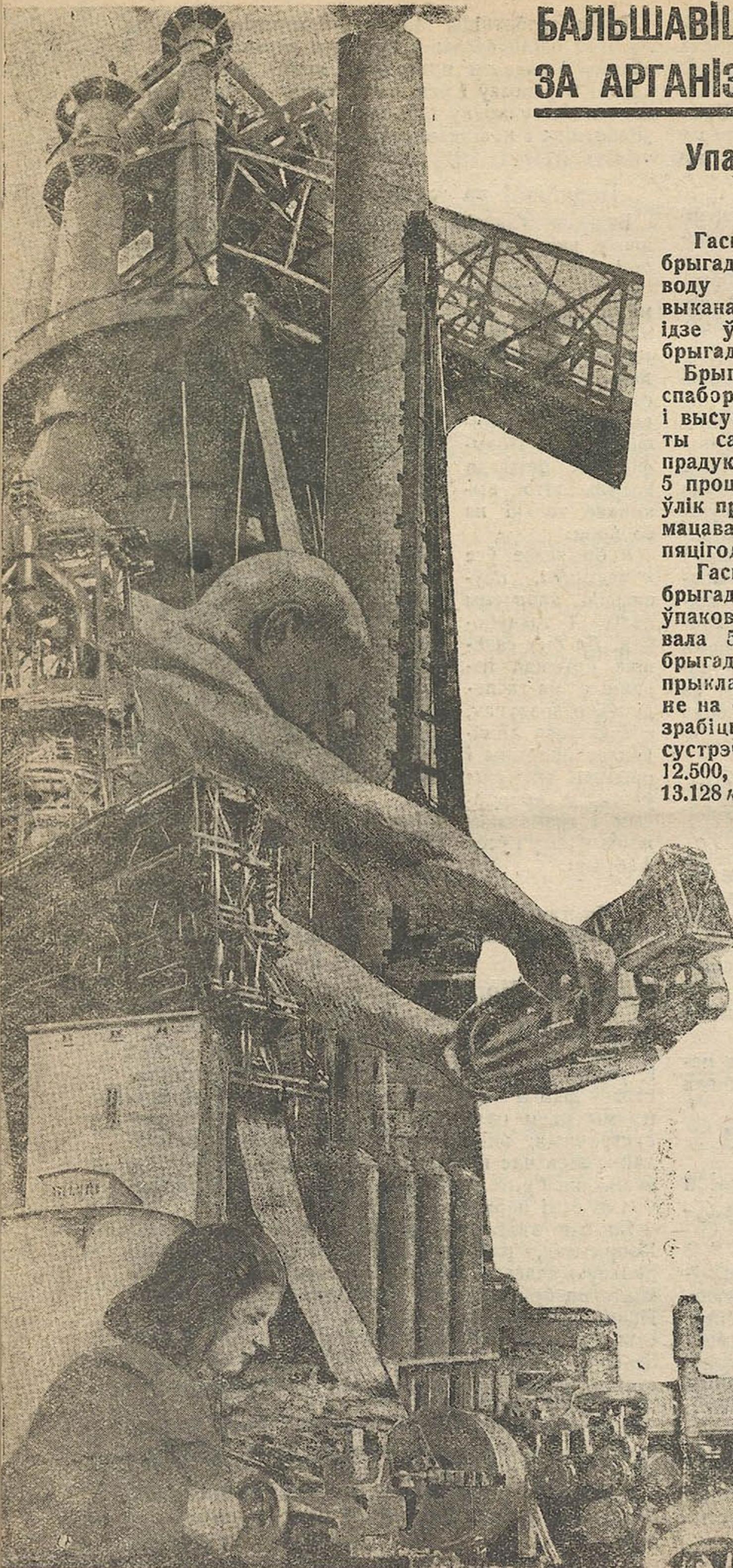
Як мы змагаемся супроць дрэнай якасці? Напрыклад, рабочыя Вайдэ, Ладуцька давалі дрэнную якасць прадукцыі. Зараз-же быў склікан сход брыгады, дзе агаварылі гэта пытанье. Праца брыгады палепшилася. За апошні час у сувязі з тым, што мы ўключыліся ў конкурс на лепшую гасразрахунковую брыгаду і прымаєм сустрэчныя пляны па якасці, пераробкі амаль што адсутнічаюць.

Брыгада заключыла сацдагавор з двума вучасткамі. Пры праверцы выкананія сацдагавору выявілася, што брыгада мае дасягненіі ў барацьбе з бракам. За месяц працы ўсяго выпушчана адно бракаване паліто. Прагулы ў брыгадзе зъменышліся.

Брыгадзір Норкіна.

БАЛЬШАВІЦКІМ ТЭМПАМІ САЦЫЯЛІСТЫЧНУГА БУЗА АРГАНІЗАЦЫЙНАЕ ЎМАЦАВАНЬНЕ КАЛГАСАУ

Упакоўшчыцы „Чырвонай Зоркі“ паказ- ■ ВЫШ ваюць бальшавіцкія тэмпы

Гаспадарча-разрахунковая брыгада імя 8-га сакавіка заводу „Чырвоная зара“ па выкананыні прамфінпляну ідзе ўперадзе за ўсе іншыя брыгады.

Брыгада выклікала на сацспаборніцтва брыгаду „518“ і высунула наступныя пункты сацумовы: а) падняць прадукцыйнасць працы на 5 проц., б) завесці сталы ўлік працы ў брыгадзе, в) замацавацца да канца першай пяцігодкі на заводзе.

Гаспадарча-разрахунковая брыгада імя 8-га сакавіка ўпаковачнага цэху завербала 5 новых работніц у брыгаду, паказвае добрыя прыклады ў рабоце. Па пляне на 4-х машинах патрэбна зрабіць 12.000 кг дрожджаў; сустрэчна брыгада прыняла 12.500, а фактычна вырабіла 13.128 кг. На дзізвюх машинах па заданыні 6.000 кг, а выраблена 7.636 кг. Дзякуючы сацыялістычным мэтадам работы брыгады пры дапамозе 5-ціхвілінных вытворчых парад, якія працавацца кожны дзень, і правільнай растаноўцы працоўнай сілы брыгада дабілася гэтых дасягненняў.

Ёсьць яшчэ і не-дахопы ў брыгадзе, не канчаткова ліквідавана абыязлічка, машины не прыматацаваны да кожнага рабочага. Завадскі друк некалькі раз завастраў пытанье

аб пануючай абыязлічцы ў брыгадзе. Завод вылучыў 750 руб. на перадачу чырвонага сцягу лепшаму цэху, а таксама 750 руб. на прэміяванье лепшых ударнікаў. На заводзе ёсьць фімат добрых ударнікаў і ударніц-работніц, якія сапрауды змагаюцца за сацыялістычныя мэтады працы. Лепшыя ударніцы тав. Чэртэц, якую раз вылучылі ў якасці на-месніка старшыні цэху, брэгадзір брыгады ўпакоўшчыц тав. Прайз і тав. Вайнэр, якія прэміяваны па некалькі раз, яны прыматаць актыўны ўдзел у грамадzkім жыцці заводу.

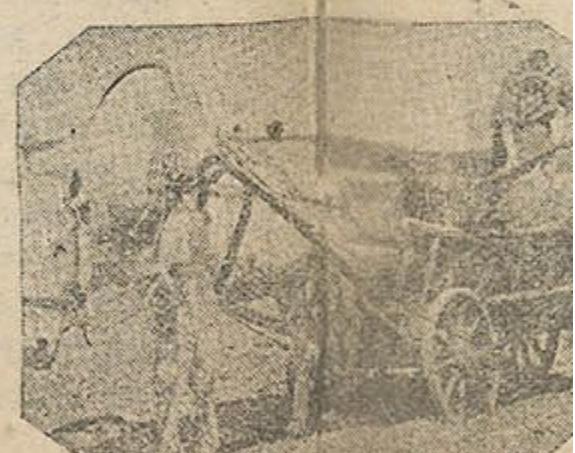
Брыгада ўпакоўшчыц імя 8-га сакавіка і надалей і я здасьць тэмпаў, будзе змагацца за атрыманьне пераходнага сцягу.

Менск.

Да 3-яй гадавіны сацыял спаборніцтва

Чырвонасцяжны завод Цэх—хромашыкаў „Бальшавік“ з посьпехам рыхтуюцца да свята 1-га мая. Завод будзе падводзіць вінкі конкурсу на лепшы цэх і брыгаду. Завод мае 23 гаспадарча-разрахунковыя брыгады, з іх 5 брыгад будуть прэміяваны, перадаецца чырвонавы сцяг лепшаму цэху.

■ РАБОТНІЦЫ, КАЛГАСЫІЦЫ і ЖАНЧЫНЫ. ЗГУРТУЕМ ШЧЫЛІ ВАКОЛ ПАРТЫІ ЛЕНІНА. ДАМ СОНІ ЛЕПШЫХ УДАРНІЦ ЛЕНІНСКАЙ ПАРТЫІ.

ГЫЧНІГА БУДАҮНІЦТВА, УЗМОЦНЕНАЙ БАРАЦЬБОЙ КАЛГАСАЙ АДКАЖАМ НА ПАГРОЗУ ІНТЭРВЭНЦЫ!

паказ- ■ ВЫШЛІ Ў ПОЛЕ

(Слуцак)

льчицы ў вылучыў кнэхта і „МОПР'у“ ў выніку чырвонай работы, якую яны правілі па ссыпцы насеных і страхавых фондаў, рамонце сельскагаспадарчага інвэнтару і захаваньні цягавай сілы, правільнай арганізацыі працы на аснове сталай вытворчай брыгады, змаглі 12-га красавіка выйсьці ў поле.

На полі працавала 9 пар коней і зааралі 5,5 га пад яравую пшаніцу, якую 13-га красавіка засеялі.

У калгасе імя МОПР'у заарана і пасеяна 7 га. Паміж брыгадамі і паасобнымі калгаснікамі шырока разгорнута сацспаборніцтва і ўдарніцтва.

Раўняйцеся па перадавых!

Алесь Шпаноўскі.

давіні сацыялістычнага спаборніцтва

ы завод Цэх—хромавы, брыгада рамехам рыхшыкаў выканала прамфінплан у другім квартале на 131 проц.

Хромавы цэх — брыгада строгалей у другім квартале 1932 г. выканала прамфінплан на 145,8 проц., сацспаборніцтвам і ўдарніцтвам будучца чырвоному цэху. рабочым ахоплены на 98 пр.

Жанчыны-работніцы ўключыліся ў паход за рацыяналізатарскія прапановы, калі ў мінулым годзе ў гэтай працы ўдзельнічалі дзіве жанчыны, то зараз прымае ўдзел 15 работніц, у 1932 г. работніцамі ўнесена 17 прапаноў.

Тав. Чарнецкая з 13-цігадовым вытворчым стажам, прэміянаваная два разы, унесла прапанову зрабіць каналізацыю ў рэзальнім аддзяленні, гэта мэханізацыя цяжкай працы работніц дала вялікі ўзрост.

Культурна-масавая работа на заводзе мае значны зруш.

Няпісьменныя работніцы ахоплены лікпунктамі, да 1-га мая будзе выпуск школьнікі, арганізавана шмат гурткоў.

Тэхнічнымі гурткамі жанчыны ахоплены на 50 проц., работніцы добра наведваюць заняткі.

Уся кульмасавая работа праводзіцца па цэхах і брыгадах.

Дэлегацкі пункт працуе 3 разы ў месяц, перабудаваў сваю працу па вытворчым прыцыпі.

Па-ўдарнаму ажыцьцяўляючы 6 умоў тав. Сталіна, па-баявому змагаючыся за якасць прадукцыі, з-д „Бальшавік“ дабецца яшчэ большых поспехаў да 1-га мая.

Т.

КАЛГАСЫІЦЫ І ПРАЦОЎНЫЯ
ЗГРУТУИ ШЧЫЛЬНЕЙ РАДЫ
ІІ ЛЕНІНА. ДАМО НОВЫЯ
ІШХУ УДАРНІЦ У ШЭРАГІ
АРТЫІ.

БССР павінна і будзе краінай суцэльнай пісьменнасці

„Адзначаючы буйнейшае палітычнае і народна-гаспадарчае значэнне ліквідацыі няпісьменнасці і малапісьменнасці, пленум ЦК і ЦКК пропануе партыйным, прафсаюзным, камсамольскім арганізацыям і органам Наркамасветы забясьпечыць выкананье дырэктыў ЦК КП(б)Б аб ператварэнні БССР да 1-га мая 1932 году ў краіну суцэльнай пісьменнасці“.

Даючы гэту баявую дырэктыву, аб'яднаны пленум ЦК і ЦКК КП(б)Б выходзіў з того, што на аснове разгорнутага сацыялістычнага будаўніцтва, няўхільнага ажыццяўлення ленінскай нацыянальнай палітыкі КП(б)Б дабілася вялізарных посьпехаў у барацьбе са спадчынай царызму—няпісьменнасцю; што за апошнія гады сярод працоўных ліквідавалі сваю няпісьменнасць звыш 800 тысяч чалавек, узяята агульная пісьменнасць працоўных з 31,8 проц. у 1920 годзе да звыш 80 проц.—1932 году.

У 1932 заключным годзе першай пяцігодкі мы штурмуем рэшткі няпісьменнасці сярод працоўных ва ўзросце ад 16-ці да 45 год і сярод рабочых да 50-ці год. З усіх няпісьменных—300 тысяч чалавек, якія засталіся—86,5 проц. ахоплена навучаньнем. Сотні прадпрыемстваў, саўгасаў, калгасаў і дзесяткі сельсаветаў ператвораны ў суцэльна-пісьменныя.

З посьпехам правадзімае ўсеагульнае навучанье дзяцей 8—15 гадоў зусім прыпыніла папаўненне няпісьменных з ліку моладзі. Гэта стварыла прадпасылкі для ажыццяўлення палітычнай задачы—ператварэння БССР да 1-га мая 1932 году ў краіну суцэльнай пісьменнасці.

Барацьба за суцэльную пісьменнасць праходзіла і праходзіць у надзвычай складаных і цяжкіх умовах працы. У гэтым годзе ў ліку рэштак няпісьменных у пераважнай большасці засталіся самыя цяжкія ўзросты—старэйшая ўзросты 40—50 год, пераважную большасць—75—80 проц.—іх складаюць жанчыны, якія звязаны ня толькі з кухняй, сям'ёй, але і з малымі дзецьмі. Так, у 1927-28 годзе з усіх ліквідаваўших няпісьмен-

насць жанчыны складалі 53 проц., у 1928-29 г.—58,8 проц., 1929-30 г.—64,5 проц., 1930-31 г.—звыш 70 проц. і ў 1932 годзе каля 75 проц.

Такое становішча патрабавала і патрабуе ад партыйных, прафсаюзных арганізацый і ад органаў нарасьветы прыстасаваньня работы па ліквідацыі няпісьменнасці да вытворчых і бытавых умоў жыцьця і працы жанчын.

Работа па ліквідацыі няпісьменнасці ў гэтым годзе разгортвалася ў надзвычай широкіх і рознастайных формах; лікпункты, групы на вытворчыя сасці, у жактаках, у рабочых пасёлках і індывідуальнае навучанье на даму. Для гэтай работы мабілізаваны і прыцягнуты да працы каля 20.000 культармейцаў, з якіх больш паловы складаюць жанчыны.

Самым слабым месцам гэтай работы з'яўляецца амаль што поўная адсутнасць вячэрніх дзіцячых пакояў на час заняткаў лікпункту. Гэта прывяло да таго, што пераважную частку неахопленых навучаньнем якраз складаюць жанчыны з малымі, груднымі дзецьмі.

На Барысаўскім раёне за выключэннем гораду зусім правалена ліквідацыя няпісьменнасці, ахоплена навучаньнем толькі 47 проц., Капыльскім—63, Пятрыкоўскім—67 проц., Глускім—72,3 проц.

Таксама зусім нездавальнічаюча работа па саюзах: транспартнікаў, камуналнікаў, сельпраму і г. д. Ліквідацыя няпісьменнасці па гэтых раёнах і саюзах знаходзіцца пад пагрозай зрыву выкананья дырэктыў партыі і ўраду аб ператварэнні іх (раёнаў і вучасткаў) да 1-га мая ў суцэльна-пісьменныя.

Партыйныя, прафсаюзныя арганізацыі, органы нарасьветы гэтых раёнаў ня здолелі ажыццяўіць „баявую задачу партыі“.

Аднак, якія гледзячы на гэтыя недахопы, асноўная, пераважная частка гарадоў, раёнаў, прадпрыемстваў, саўгасаў, калгасаў падыходзіць і прыдуць да 1-га мая 1932 году з суцэльнай пісьменнасцю.

Асноўная палітычная задача ўсіх арганізацый мабілізаваць усе сілы і сродкі, узяяць найшырэйшы масавы рух рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных зынізу—у цеху, брыгадзе, прадпрыемстве, калгасе, саўгасе за ператварэнне іх да 1-га мая 1932 году ў суцэльна-пісьменныя.

Барацьба за суцэльную пісьменнасць з'яўляецца справай гонару, вялізарнейшай перамогай барацьбы за сацыялізм.

Рабочыя, работніцы, калгаснікі і калгасніцы і ўсе працоўныя, уключайцеся ў першамайскі рапарт—ператварэння БССР у краіну суцэльнай пісьменнасці.

Хв. Сыцепанюк.

Свячасова падрыхтуем ясьлі, забясьпечым стопроцэнты выхад работніц саўгасаў і калгасыніц у поле ў часе веснавой пасеўнай і ўборачнай кампаній

Правільнае і поўнае скарыстаньне жаночай рабочай сілы зьяўляецца асабліва важнай задачай у выкананьні дырэктывы партыі па правядзеніі З бальшавіцкай вясны і ўборкі. У цягненіе жанчын-калгасыніц, саўгасыніц і аднаасобніц ва ўсе галіны палітычна-гаспадарчай працы на ёсці патрабуе мабілізацыі актыўнасці іх саміх на стварэніне адпаведных бытавых умоў, каб работніца саўгасу, калгасыніца і працоўная аднаасобніца мела магчымасць прымаць актыўны ўдзел ва ўсёй працы.

Рост ясельнай сеткі ў саўгасах, МТС і калгасах у 1932 годзе характарызуецца наступнымі лічбамі: 5.600 ясьляй на 140.000 дзеяцей супроць леташніх 2.000 на 50.000.

Улічаючы буйны рост ясельнай сеткі і тое, што на ўсю сетку магчыма будзе ўзяць на бюджет і большасць ясьляй у калгасах павінна быць арганізаваны за кошт мабілізацыі ўнутраных сродкаў саміх калгасынікаў, таму неабходна, каб калгасыніцы зараз-жа паставілі пытаныне перад праўленнямі калгасаў аб стварэнні харчовых фондаў для ясьляй і свячасовым выдзяленіні памяшканіяў пад ясьлі і адпаведнага абсталяванія, каб не затрымліваць адчыненія ясьляй да веснавой сяўбы.

Каб ахапіць больш дзеяцей калгасыніц ясьлямі, неабходна практикаваць арганізацыю ясьляй-пры-

мітывак пад пэўным мэднаглядам. Меркаваная сетка ясьляй ахапляе амаль што ўсіх дзеяцей работніц саўгасаў і толькі 50 проц. калгасаў з ахопам дзеяцей 40 проц., а таму неабходна, каб калгасы ўзялі на сябе ініцыятыву ў разгортваньні ясьляй-прымітывак, у якіх не патрабуюцца спэцыяльныя працаўнікі і г. д.

Трэба адзначыць, што па некаторых раёнах падрыхтоўчая праца па адчыненні ясьляй ідзе вельмі марудна і таксама невыстарчальны ўзял саміх калгасыніц у гэтай працы. Па некаторых раёнах толькі прыступілі да арганізацыі курсаў ясельных працаўнікоў, ня глядзячы на тое, ясьлі павінны быць адкрыты не пазней 3-IV 1932 году.

Няўажлівия адносіны праўленія калгасаў да выдзялення калгасыніц на курсы ясельных працаўнікоў можа падарваць свячасове адчыненіе ясьляй да сяўбы.

Дэлегаткі, ударніцы-калгасыніцы, рашуча стаўце ў сваіх калгасах пытаныне аб адчыненні ясьляй. Дабецяся вылучэння спэцыяльнага чалавека з членамі праўлення калгасу, які-б пэрсанальна адказваў за справу арганізацыі ясьляй. Вылучце лепшых калгасыніц на курсы ясельных працаўніц. Ясьлі дапамогуць вам правільна наладзіць скарыстаньне жаночай рабочай сілы.

Юдашкіна

Змагаемся за суцэльна-пісьменную БССР

З краіны нацыянальна прыгнечанай, адсталай, няпісьменнай,—БССР ператвараецца ў краіну суцэльнай пісьменнасці. Некаторыя раёны паказваюць узоры барацьбы за справу ліквідацыі няпісьменнасці. Ударнікі культ-фронту Іннатовіч, Відасева і Мінкова (настаўнікі Рагачоўшчыны) добра наладзілі працу лікпунктаў, у вёсках Стары Доўск і ў Звеницкім сельсавете. Лікпункты гэтых вёсак ахапілі 100 проц. няпісьменных, заняткі праводзяцца рэгулярна. Наведваньне 95 проц. Бязумоўна гэтыя дасягненыні прыклад іншым.

Добра наладжана праца лікпунктаў у вёсках Баранаўка і Вялікая Ганута (Хутарскі сельсавет, Чэрвенскі раён). За што культармейца Барысевіча інспэктарыят асьветы прэміяваў.

Разам з гэтымі дасягненіямі ёсьць рад істотных недахопаў. У Слуцкім працоўнікамі лікпунктаў вёскі Вялікія Сылівы систэматачна зрываецца з-за нядбайных

адносін кіраўнікоў лікпунктаў Зубарэнка С. і Цэйка Алена. На 50 проц. зрываюцца заняткі, у Нова-Будкаўскім лікпункце (Чэрвенскі раён) па віне настаўніка Пармона. З-за адсутнасці газы не працуе лікпункты ў Руднянскім сельсавете (Чэрвенскі раён). Гэтыя недахопы сыгналізуюць, што на фронце ліквідацыі няпісьменнасці ў некаторых раёнах небясьпечна. Перабудаваць работу ў адпаведнасці задач, пастаўленых партыяй у галіне ліквідацыі няпісьменнасці, зараз баявая задача партыйных, савецкіх і ўсіх грамадзкіх арганізацый.

A.

Выканалі пастанову ўраду

Сярод работнікаў прафсаюзу кааперацыйнага і дзяржаўнага гандлю гораду Слуцку, дзякуючы ўдарнай працы лікпунктаў, цалкам ліквідавана няпісьменнасць. Гэтыя саюзы сталі суцэльна-

пісьменнымі. Зараз працуе школа малапісьменных, у якой навучаецца 13 чалавек. Заняткі праводзяцца рэгулярна.

Фр.

У першых шэрагах

У калгасе „Шляхі калектывізацыі“, Івана-Агародніцкага сельсавету, Слуцкага раёну, добра наладжана праца лікпунктаў. Калі ўвесені мінулага году ме́лася каля 50 чалавек няпісьменных (у тым ліку 43 жанчыны), то зараз усе няпісьменныя навучыліся пісаць і чытаць. Гэта вынікі таго, што сельсавет і партыйная ячэйка ўвесь час вядуць шырокую масава растлумачальную працу ў гэтым напрамку. На барацьбу з няпісьменнасцю мабілізаваны актыў калгасу і сельсавету.

* Ударна паставлена праца і ва ўсіх іншых калгасах Івана-Агародніцкага сельсавету.

К. П.

Маруська

Шахцырк

Канец.

IV.

„Ролю перадавіка-
байца можа выканць
толькі партыя, якая кі-
руеца перадавой тэо-
рыяй” (Ленін).

Новы дырэктар млына, ён-жа
сакратар Архайскай партыйнай
ячэйкі, Давідовіч Фаня аддае за-
гад падняць заставу супроць
турбіны. Лукаш Сінкін выкон-
вае загад. Ён зьяўляеца вылу-
чэнцам на пасаду мэханіка млыну.
Хлынула вада па карытцы.
Застагнала новая турбіна. Іскры-
ліся вострыя млынавыя каменьні.
Высока над млыном пляскаўся
ў паветры ярка чырвоны съцяг—
сымбал перамогі калгасьнікаў,
якімі кіравала нядайна арганіза-
ваная ў сельсавеце партыйная
ячэйка.

Марусю Гураву цягнула на
вучобу. Як толькі спаткаеца
з Фанем Давідовіч, так і пачне
праціцы:

— Фаня, мне трэба вучыцца.
— А мне хіба ня трэба?

— І табе трэба, але-ж ты ў
Менску, там на заводзе вучылася.

— Ды ты, Маруська, ня гневайся, я пажартавала. Вось скон-
чым з посьпехам асеньнюю сяўбу,
прывядзем у парадак лён, а тады
партыйная ячэйка пашле цябе
на вучобу...

— Фаня, учора дванаццаць
гаспадароў падалі заявы аб
уступленні ў калгас,—адразу
перавяла гутарку Маруся на дзе-
лавы тон.

— А як твая кандыдацкая гру-
па працуе?—запытала Фаня.

— Працуе прыкладна. Раней
за ўсіх устае Параска. Па ёй
раўняюцца ўсе калгасьнікі.

— Ну, пакуль.

— Бывай здарова. А вучыцца
я павінна паехаць.

— Паедзеш.—упэўнівала Фаня.

Калгас „Перамога” з кожным
днём рос і макнёў. На вытвор-
чых нарадах працоўваліся пы-
танні, дзе што ў першу чаргу
селяць, адкуль што пачынаць.

Усё рабілася так, як было сказа-
на правадыром партыі ў арты-
куле „Галавакружэнне ад по-
сьпехаў” і ў адказе „Таварышом
калгасьнікам”.

Антося! Адкуль? вырвалася
з вуснаў Марусі.

У калгасе „Перамога” пабы-
валі шматлікія дэлегацыі і вучы-
ліся будаваць новае жыцьцё.
Асабліва што цікавіла сялян—
гэта дэіцячыя ясьлі, якія былі
адкрыты ў доме высланага ку-
лака Цывікоўскага Стася.

Арганізацыі раёну, па прыкла-
дзе калгасу „Перамога” і яго
арганізатораў, вучылі беднякоў
і сераднякоў змагацца з кляса-
вым ворагам і яго агентамі—
правымі і „левымі” фразэрамі.

... Ад Калодніка Антося ня
было ніякіх вестак. З таго часу,
як развязітаўся ён з Марусій
каля млыну, дык усё роўна як
скрэз зямлю праваліўся.

— Хоць-бы ліст напісаў каму,—
думала Маруся.

— Можна?—пачулася з таго
боку дзявярэй.

— Калі ласка.

Шырока расчыніліся дзверы
і ў хату-чытальню ўвайшоў апра-
нуты па-гарадзкому чалавек. Но-
вае асеньніе паліто, добры гар-

АНДРЭЙ МАНЬКОЎ.

нітур, гальштук,—усё гэта рабіла
твар чалавека маладым і пры-
гожым.

— Антося! Адкуль?—вырвала-
лася з вуснаў Марусі.

— Ну, як справы, Маруська?—
пытаў пасля прывітання Ка-
лоднік Антось.

— Ты памятаеш таго вусача,
што назначыў Махнача дырэкта-
рам млыну?

— Памятаю.

— Ён-жа прыехаў да нас агі-
таваць за калгасы. А тут яго
выкрылі, што ён быў у нас раз-
зам з палякамі і сялян лупцаваў.
Мы ўстановілі, што яго прозь-
вішча пераменена.

— Ну, і што ж далей?—запы-
таў Антось.

— Яго судзіл і ён признаўся,
што забіў пры налёце на ст.
Крупкі продінспектара Хрыпача,
Фёдара Пятровіча і па яго даку-
мантах лічыўся тут „камуністам”.

— А Махнач?

— Махнача выслалі. Цывікоў-
скага таксама. Ну, як-жа ты па-
жываеш і ці надоўга да нас?

— Не, не надоўга. Партарга-
нізацыя шахты „Карбоніт” па-
слала мяне сюды вербаваць ра-
бочых.

— Ты партыец?

— Ого, ужо даўно. А ты ўсё
яшчэ камсамолка?

— Не, брат, я таксама член
партыі.

— Давай, Маруська, скары-
стаем сёнейшнюю нядзелью і склі-
каем сход калгасьнікаў,—прапа-
наваў Антось.

— А хто ў вас старшыня?

— Парасцын муж—Уладзімер
Умэцкі.

Старшыня калгасу як-раз быў
дома. Ён паклікаў да сябе пі-
янэр-важатага Аленку Сазанавец
і прапанаваў склікаць сход.
Піянэры бегалі па хатах і загад-
валі зьбірацца ў школу.

Праз поўгадзіны Умэцкі адкрыў сход і даў слова Антося Калодніку.

— Дык вось, таварыши, у вас прарыў—у нас, на Данбасе ня будзе хлеба. Ну, а калі ў вас прарыў, значыцца, будзе ён і ў нас. Ня будзе вугалю, стануць паравозы, фабрыкі.

— Але-ж мы,—гаварыў далей Антось,—не дазволім, каб у нашай дзяржаве былі перабоі ў працы прамысловасці. Я буду гаварыць канкрэтна. Тут я старшыня калгасу, тав. Умэцкі, гаварыў мне, што ў вашым калгасе многа рабочых рук лішніх, а нам рабочыя—во як патрабны. Даўайце, таварыши, паедзем у шахты... Жывецца ў Данбасе ня кепска... Добра зарабляем і шамоўкай забясьпечаны.

— Да пабачэння — крычалі будучыя шахцёры.

— Не забывайце!—просілі калгасынікі.

V.

Жыць кипит, кипит на стройке,
Жыць бушует там и тут,
Удивительно, как скоро
Люди новые растут.

Съцяпны вецер карабкаўся на высокія горы вугальнай цёмна-блакітнай пароды. З грукатам кацліся кускі з гор і ўнізе абярталіся ў адзін пыл.

Сто мэтраў пад зямлёй капашыліся людзі. Упяршыню пад зямлёй апынуліся жанчыны. Яны ўпартая змагаюцца за плян здабычи чорнага золата. Цяжкую працу забойшчыка замяніла ўрубавая машина.

Таварыши, я першай еду ў Данбас.

— Ня слухайце яго, я толькі з Данбасу. Там голад,—крычаў малады, добра апрануты і з чубам на галаве хлапец з Арэхай.

— А як-же ты папаў ў Данбас, а не ў Салаўкі?—з ухмылкай запытаў калгасны пастух Мікола Гурава—Марускін бацька?

— Хто хоча слова?—пытаў старшыня.

— Дайце мне,—папрасіла Маруська.

— Калі ласка, гавары.

— Таварыши, я першай еду ў Данбас і думаю, што калгае „Перамога“ можа даць у шахты ня менш трыццаці лепшых ударнікаў і ўдарніц.

— Правільна,—чуліся галасы.

На другі дзень сорак калгасынікаў, сярод іх семнаццаць жанчын на чале з Марускай, селі ў вагоны.

Засоп паравоз. Цягнік павольна разварушваўся нібы жылы вырываў з ілба.

Упартая змагаліся за вугаль калгасынікі з „Перамогі“. Мужчыны—там, дзе няма ў забоях машины, жанчыны працујуць на мэханізмах.

Маруся Гурава першыя два тыдні прыглядалася да ўрубаўкі. Запісвала кожны вінцік машины ў блёкнот, пыталася ў мэханізатара.

— Тав. Цёмкін, а што такое систэма Карташова?

— Гэта калі машина робіць забой непарыўна зверху ўніз,—гаварыў Цёмкін.

І вельмі рада была Маруся, калі ўрэшце ёй сказаў:

— Заўтра, тав. Гурава, вы ідзяцё ў камсамольскую лаву на самастойную працу на ўрубаўцы.

Доўга ў гэтую ноч яна не лежылася спаць. Маруся перачыштала некалькі раз блёкнот і ўжо ведала на памяць усе часткі ўрубаўкі. І толькі ўпэўніўшыся ў сваім веданні машины, Маруся лягла спаць.

... Прачнулася Маруся а шостай гадзіне. Спрытна апранула мужчынскі гарнітур - спэцоўку, павесіла на шыю запаленую лямпку і цвёрдым крокам пашла да хадавой збойкі. Чорнае жэрла збойкі глытала людзей.

Там, сто мэтраў пад зямлёю, людзі распаўзліся па штрэках і, сагнуўшыся, лезылі ў забой. Маруся ўключыла матор, бярэ аберуч руль урубаўкі і яна чарапахай паўзе зверху ўніз, на паўтара мэтра зубамі ўразаецца ў моцны вугальны пласт.

Стукае канвэр „Епіфанцева“, які насыпае вугаль у ваганёткі. Канагон начэплівае вагонкі і конь, раздуваючы храпы, валоча іх па цёмным калідоры карэннага штрэку. З хуткасцю машины шахцёры паварочваюць ваганёткі на плітах „бронзбэрга“ і ставяць на рэйкі.

Павольна ваганёткі адна за адной плывуць на „гора“. Гудуць маторы. Скрыгоча аб калесікі трос.

Там, наверсе, ваганёткі падхапляе Вульяна Лесавая і паварочвае іх на істакад. Потым ваганёткі перакульваюцца ў адкрытыя бункеры і вугаль сыплецца ў большыя вагоны, якія ідуць на сартыровачную, а адтуль на фабрыкі, заводы, на параводы і паравозы.

І так з дня ў дзень, з месяца ў месяц Маруся была вельмі здаволена сваёй работай. Яна сваю працу лічыла справай горнaru, справай геройства.

З першых дзён яна заваявала сабе вялікі аўтарытэт. Пасля двухтыднёвой самастойнай работы на ўрубаўцы Маруся была вылучана старшим брыгадірам камсамольскай лавы. Лава засёды ішла наперадзе. Плян певрыкоўваўся.

Маруся вывучала сваю работу, перамагала ўсе труднасці на вытворчасці. Адначасова вучылася грамаце. Яна ніколі не адчуваала стомленасці.

— Ну, Гурава, мы цябе хочам зрабіць намеснікам дырэктара па будаўніцтве,—сказаў, спаткаўшы аднойчы Марусю сакратар парткому.

— Нічога ня будзе, таварыш Плашкін.

— Што ня будзе, калі ўжо бюро вынесла пастанову.

— Чаму ў мяне не запыталі...

— Калі-б цябе ня ведалі, тады-б запыталі. Не хвалюйся, справішся Гурава...

Высока над канторай гарэла пляцканцовая зорка. У паветры пахла вугалем і перагарам падоры. Чуліся вясёлыя песні—гэта съпявалі камсамольцы. Быў першы дзень гадавіны Кастрычніка.

Да канторы стомлена ішоў пасьвяточнаму апрануты чалавек. З канторы вышаў сакратар рудакіраўніцтва Аляксееў. Чалавек падыйшоў да Аляксеева і коратка паведаміў:

— Я прыбыў з аб'яднання. Быў шэсьць месяцаў у Беларусі, вербаваў рабочых, а зараз накірован сюды. Хто тут мне можа дасць месца, каб адпачыць?

Аляксееў дастаў з кішэні блёкнот, пасьпешна напісаў пісульку і сказаў:

— Мне няма часу. Мы ідзем у падшэфны сельсавет на ўборку позніх культур, а вы знайдзеце замесніка дырэктора па будаў-

ніцтве, ён вам дасць памяшканье.

Прыбыўшы шахцёр пашоў па вуліцы пасёлку, пытаючыся ў кожнага праходзячага—дзе знаходзіцца нам. дырэктара. Урэшце, яму паказаў немалады шахцёр будынак, у якім жыў намеснік дырэктара.

Шахцёр пастукаў у дзвіверы, З пакою пачуўся жаночы голас:

— Заходзьце!

Шахцёр пераступіў парог і замест прывітання ўгледзеўся ў твар жанчыны. У галаве паплылі думкі, розныя ўспаміны мінулага.

— Антоська, ты?

— Маруська...

— Ну, як-же ты жывеш, Маруся. Гэта ты намеснік дырэктора, ці мо' твой муж? — запытала Антось Калоднік.

— Хіба-ж ты мяне замуж выдаваў, з ухмылкай адказала Маруся.—А ты з тых часоў у Беларусі быў?

— Але, больш году ведаеш, Маруся, калі мяне пасылалі сюды, ото-ж не хацеў ехаць. Прывык на Шчарбінаўцы.

— А зараз шкадуеш?

— Не, зараз не шкадую. Усё роўна працаўць там, ці тут.

— А ў мяне тут справы былі цікавыя,—сказала Маруся.

— Ну, ну, раскажы.

— У нас урубавыя машины пісаваліся. А ведаеш чаму?—у маторы заганялі цвікі, жалеза.

— Хто?—перапыніў Антось.

— Пачакай-жа. Адкуль можна было ведаць хто. Вось я падгаварыла яшчэ трох дзяўчын і мы ня вышлі з шахты цэлыя суткі. Наша лава не працевала. А мы сядзелі. Потым чуем нехта лезе проста ў забой, усё бліжэй і бліжэй да машины і давай запіхаць у маторы жалеза.

— Сволачы!—вылайаўся Антось.

— Ды пачакай-жа ты. Іх было трох чалавекі. Як толькі зрабілі сваю справу, дык хуценка папаўзлі ў карэнны штрэк. Потым на агульным сходзе я іх выкрыла. Іх арыштавалі...

— Ну, што з імі зрабілі?

— Судзілі. Выявілася, што яны кулакі з Беларусі, з Чырвонапольскага раёну. Іх тэм раскулачылі і вось яны сюды ўцяклі...

... Ноч ужо агортвала мясцовасць. Святло электрычнасці ўпрыгожвала пасёлкі. Недзе далёка граў гармонік. Антось з Марусяй адчуvalі сябе барацьбітамі, якія перамагалі.

На другі дзень дагаварыліся з парт'ячайкой, склікалі сход беларусаў і паслалі ад імя 640 чалавек ліст калгаснікам Савецкай Беларусі, у якім апісалі ўмовы працы, якія заработка і заклікалі іх на працу ва ўсесаюную качагарку...

Так вучыліся яны працаўць. Так вучыліся перамагаць і яны бязумоўна перамогуць, бо імі кіруе партыя бальшавікоў.

РАПАРТ

калгасу „Чырвонае Забалоцце“, Лепельскага раёну, раённаму зылёту ўдарніц і часопісу „Работніца і калгасніца Беларусі“

6 указаньяў тав. Сталіна мы праводзім у жыцьцё. Мы поўнасцю ў калгасе ліквідавалі абязылічку. Усе калгаснікі разьбіты на брыгады па вытворчым прынцыпе, зараз за брыгадамі замацоўваецца інвэнтар і цягавая сіла. Насенне і страхавыя фонды ссыпаны.

Аўса на 65 га плошчы ссыпана 138 цнт, у страхавы—19,7 цнт, ячменю—88 цнт і ў страхавы—13 цнт. Гароху на 10 га ссыпана 10 цнт і ў страхавы—3 цнт. Вікі на 19 га ссыпана 48 цнт. Бульбы на 80 га ссыпана 1.507 цнт і ў страхавы—226 цнт.

Ільнасемя на 90 га ссыпана 58 цнт, не хапае яшчэ 56 цнт.

Інвэнтар адрамантаваны на 100 проц., зброя—на 75 проц. Падрыхтоўваем адчыненне ясьляй, каб забясьпечыць стопроцэнтны выхад жанчын на працу.

Мы, калгасніцы і калгаснікі, абвяшчаем сябе ўдарнікамі трэцяй бальшавіцкай вясны і абяцаем, што наяўныя недахопы ў рамонце зброі і недахват ільнасемя па стараемся ліквідаваць, каб выйсьці на поле ў поўнай падрыхтаванасці.

Праўленыне калгасу.

Драпежнікі замежнага капіталу імкнуща сарваць плян вялікіх сацыялістичных работ у СССР. На ляскаванье зброяй адкажам згуртаваньнем нашых сіл, ударнай працай па выкананьню 4-га заключнага году пяцігодкі.

СУПРОЦЬ БУРЖУАЗНА - КУЛАЦКАГА ВЯЛІКАДНЯ

Выключнае значэнне набывае антырэлігійная пропаганда ў сувязі з гісторычнымі задачамі, настаўленымі XVII партканфэрэнцыяй перад другой пяцігодкай. „Асноўнай палітычнай задачай другой пяцігодкі—гаворыца ў рэзалюцыі XVII партканфэрэнцыі—зьяўляецца канчатковая ліквідацыя капиталістичных элемэнтаў і клясаў наогул, поўнае зьнішчэнне прычын, што параждаюць клясавыя разнасці і эксплатацыю і перамаганье перажыткаў капитализму ў эканоміцы і съядомасці людзей”.

Гэты пункт рэзалюцыі зьяўляецца падставай для нашай далейшай антырэлігійной работы. Ён па сутнасці азначае разгорнутую праграму антырэлігійнай пропаганды, праграму рашучай барацьбы з рэлігій, як найбольш упартым і жывучым перажыткам капитализму, які асьвятляе і замацоўвае ўсе іншыя капиталістичныя перажыткі (дробнолучасцікую ісихалёгію, стары быт і інш.).

Узмацненне барацьбы з рэлігій шляхам выкрыцця яе клясавай ролі зьяўляецца аднай з неабходнейших умбоў ператварэння найбольш адсталых і веруючых працоўных у актыўных і съядомых барацьбітоў за сацыялізм.

Антырэлігійная пропаганда павінна праводзіцца систэматычна і ў асаблівасці сярод працоўных жанчын.

Вялікдень зьяўляецца адным з галоўных рэлігійных хрысьціянскіх сьвят. Рэлігійнікі казкамі аб нараджэнні, жыцьці, смерці Хрыста і яго будучым прышэствіем адурманьваюць съядомасць працоўных і адцягваюць іх ад клясавай барацьбы.

Хрысьціянская пропаведнікі імкнуща прадстаўць міфічнага Хрыста, як гісторычную асобу, што хрысьціянства заснавана быццам сапраўды існавашым Хрыстом. Між тым навукаю ўжо даўно ўстаноўлена, што хрысьціянства, як і ўсе іншыя рэлігіі, зьяўляецца рэлігійнай зьмешанай, створанай ад зыліцца розных рэлігій, існаваўшых 2.000 год тому назад.

Свята хрысьціянская вялікадня мае пад сабою падставу больш старажытную, чым сама хрысьціянства. Гэтае свята запазычана хрысьціянствам ад земляробчых рэлігій і рабаўласцікіх народоў старажытнага Усходу, з пашыранага сярод іх культу паміраючых і ўваскрасаючых багоў. У самым хрысьціянстве свята вялікдень устанавілася не адразу; яно перажыла доўгую гісторыю і ў сваім сучасным выглядзе прынята толькі ў 4-5 стагодзьдзі.

Пахаджэнне вялікадня зусім не такое, як гэта тлумачыць традыцыйная царкоўная гісторыя. Апошняя лічыць, што гэта свята ўстаноўлена адразу пасля вакрасеня Хрыста яго бліжэйшымі вучнямі. Ня кажучы ўжо аб самой немагчы-

масці вакрасеняня з мёртвых, гэты погляд і таму наверны, што ніякага ісуса і 12 яго вучняў ня было. Гэта міфічныя казачныя асобы, запазычаны хрысьціянствам з культаў паміраючых і вакрасаючых багоў.

Свята вялікдень было ўстаноўлена на так званым першым усяленскім Нікейскім саборы ў 325 годзе пасля таго, як хрысьціянства зрабілася ў рымскай дзяржаве пануючай рэлігіяй.

Вялікдень наогул служыў і служыц інтарэсам эксплатаціярскіх клясаў. З боку сацыяльнага вялікдзеня і ўвесі звязаны з ім цыкл хрысьціянскіх сьвят—гэта перш за ўсё дні адмаўлення ад клясавай барацьбы. Вялікодны парадункі (хрысціянство), абжорства і п'янства—усе гэтыя звычаі спрыяюць аслабленню пратэсту супроць эксплатацыі, прыступляюць клясавую съядомасць працоўных.

З другога боку свята вялікдень з'явілася адным з буйнейших данаможных сродкаў рэакцыйнай пагромнай пропаганды ў часы царызму. Вядомы кішынёўскі пагром, адна з крывавых спраў Мікалая II, адбыўся якраз у вялікодны дні.

„Праваслаўны“ вялікдень у гэтым годзе супадае з 1 мая. Такім чынам, будуць адбывацца ў адзін дзень 2 розныя сьвяты: вялікдень—свята буржуазна-кулацкае і 1-е мая—свята пралетарыяту, свята працы і міжнароднай салідарнасці працоўных.

Буржуазія так высока цэніц сваё свята вялікдень, што на яго час спыняе дзейнасць дзяржаўных устаноў і школ. Так, вядома, што ў гэтым годзе канферэнцыя па разброеніні ў Жэневе зрабіла перапынак у сваёй работе з прычыны вялікадня.

1-е мая сьвята перамагаючай працы, демонстрацыя сіл сусветнага пралетарыяту. Не ў царкву ў дні вялікадня павінны ісьці ўсе працоўныя, а ў першамайскія калены. Неабходна ўзмацніць антырэлігійную работу, каб вырваць яшчэ значную частку рабочых, работніц, калгасынкаў з моцных лап рэлігії, рабінаў, папоў, ксяндзоў і сектанцікіх пропаведнікаў.

Даўгаполаў.

Ангельская делегация працоўных жанчын, якая наведала СССР 15

Гутарка для завочнага гуртка па тэхкультурах

Угнаеные глебы пад тэхнічных культуры

Тэмы V, VI, VII, VIII

Усе угнаеные падзяляюцца на поўныя і няпоўныя. Поўныя угнаеные ў сваім складзе маюць усе спажыўныя матэрыі, неабходныя для росту расыліны. Няпоўныя угнаеные маюць адну ці некалькі матэрыі. Да поўных угнаеніяў адносіцца гной, кампост і лубін.

Разгледзім кожнае угнаеніе паасобку. Гной складаецца з подсыцілу мачы і калу жывёлы. Пры лепшым харчаванні жывёлы атрымліваецца лепши гной. У мачы жывёлы больш знаходзіцца азоту, а ў кале—кальцыя і фосфару. Якасьць гною залежыць і ад подсыцілу. Лепшым подсыцілом будзе—тарфяны подсыціл. Пры тарфянім подсыціле ў хляве заўсёды будзе суха, бо ён здольны ўсмоктваць і ўтрымліваць жывжу, што надта важна для якасьці гною. Напрыклад, 100 частак сухога тарфянога подсыцілу могуць усмактаць 1000 частак вады ў той час, калі 100 частак саломы ўбіраюць толькі 174 часткі вады.

Гной павінен захоўвацца ў гнояхавальніках, а не на паветры ў кучах, дзе шмат траціцца спажыўных матэрыяў. Да тарфянога подсыцілу можна прымешваць ільняную кастрыцу, якое шмат бывае ў ільняных сацыяльных гаспадарках.

Лепши ўраджай дае лён, які выссяян на другі год пасыля угнаенія поля гноем. Паводле даных Пскоўскай вопытнай станцыі мы ведаем, што лён, які быў пасеян на ўроенім полі пасыля збору з яго ўраджаю збожжа, даваў прыбаўку ўраджаю валакна на 65 проц. у пароўнанні з тым вучасткам, пад якім яўносяўся гной.

Таму гной, асабліва неперапрэлы, уносіць непасрэдна пад лён не патрэбна, бо ў такім гнай шмат насенія пустазельля. Неперапрэлы гной дае шмат пустазельля, якое заглушае ўсходы ільну, на што затрачваецца шмат працоўнай сілы на поліві.

Сівежы неперапрэлы гной трymае ў сваім складзе шмат азоту, ад чаго пры непасрэдным яго ўніясеніі атрымліваецца тоўстасцябловы лён з вельмі грубым нізкаякісным валакном. Ад няроўнамернага раскідання неперапрэлага гною, асабліва ў сырый гады, выклікаецца часта паляганье ільну ў полі. Палёгшы лён у большасці загніваецца і пры такім спосабе ўніясенія лён не адразу съпее, што дрэнна адбіваецца на ўраджай і апрацоўцы валакна.

Таму кожная калгасыніца ў калгасе, работніца ў саўгасе павінна змагацца, каб пасеў рабіцца на другі год пасыля ўніясенія гною. Толькі пры такіх умовах мы даб'емся павышэння ўраджайніці ільну.

КАМПОСТ атрымліваецца ад перагнівання розных расылінных адкідаў, ці арганічных матэрыяў. Для таго, каб атрымаць кампост, у калгасе, саўгасе закладваецца кампосная куча з торфу, гною, съмецьця і іншых адкідаў. Месца для кучы павінна быць сухое з шчыльным грунтом. На дно кладзеца пласт торфу да 30 сант., пістым гной, розныя адкіды. Лепш гэта рабіць пластамі. Паміж пластамі патрэбна насыпаць вапну ці попел. Куча рабіцца шырынёю да 2 мэтраў і вышынёю да 1 метра. Даўжыня можа быць розная ў залежнасці ад колькасці адкідаў. Кучу кампосную трэба па меры яе высыхання паліваць гноем. Праз месяцаў 8—10 яе трэба перамішаць. Пры перамешванні трэба старацца, каб ніжні пласт папаў замест верхняга, а верхні замест ніжняга. Перагнішы кампост будзе мець аднастайную масу з чорным колерам. На 1 га плошчы трэба ўносіць ад 25 да 30 тон. Кампост лепш уносіць за гадоў два да пасеву ільну. Напрыклад, пад збожжа, а пасыля збожжа пасеяць лён. Пры такіх умовах уніясенія кампосту вопытнай станцыі былі атрыманы наступныя вынікі: павялічэнне ільнасаломы на 152 проц. і насенія—на 108 проц. ЗЯЛЁНАЕ ЎГНАЕНЬНЕ можа замяніць гной. Лубін, пры дапамозе бактэрый, якія жывуць у яго на карэнінках, накапляюць з глебы азот. Добрая ўраджай зялёной масы пры яе заворванні даюць глебе да 120—150 кг/га чистага азоту. Выссяваецца лубін ранній вясной. На 1 га плошчы засяваецца насенія 1,5—2 ц. Пасеў лепш рабіць радковаю сівяркаю. Пасыля яго адцівітання, калі зьяўляюцца зялёныя бабкі, лубін заворваецца. Перад заворваннем (для лепшага заворвання зялёной масы ў глебу) поле з лубінам трэба ўкотваць цяжкім катком. Асабліва лубін па-

ляпшае структуру пясчаных глеб. Пасыля заворвання лубіну для вырауноўвання поля трэба апомяне прарабанаўца дыскаваю бараною Рандаль. Нельга рабіць бараўанье зубчатаю бараною, бо можна павыцягваць лубін на верх глебы. Лён лепш высіваць пасыля збожжа, калі яно расло пасыля лубіну. Пры такім спосабе мы будзем мець павялічэнне ўраджайніці прыблізна на $\frac{1}{5}$ у пароўнанні з тым ураджаем, які атрыман пасыля збожжа, але ўжо не па лубіне.

Няпоўныя мінеральныя угнаені

Няпоўныя мінеральныя угнаені ў сваю чаргу падзяляюцца на тры групы: азоцістыя, калійныя і фасфартыстыя.

АЗОЦІСТЫЯ угнаені атрымалі такую назну таму, што ў сваім складзе трymаюць спажыўную матэрыю—азот. Да азоцістых угнаеніў адносіцца сульфат амоні, які мае да 20 проц. азоту. Па знадворным выглядзе гэта сала, якое мае белы колер. Дзейнічае пароўні з салетраю, якое раней увозілася з-за мякі. Уносіць яго патрэбна за некалькі дзён да пасеву ці за тыдзень. Уносіць трэба ў колькасці ад 1,5 да 2,5 цэнт. на 1 га плошчы. Не патрэбна пры ўніясеніі зьмешваць з тамасавым шлакам, або вапнаю. Сульфат амоні трэба ўносіць у глебы сугліністых і гліністых. У глебы пясчаныя ападзоленыя лепш і ўносіць. Сульфат амоні добра растварае угнаені ў глебе.

КАЛІЙНЫЯ угнаені ў сваім складзе трymаюць калі. Да калійных угнаеніў адносіцца сільваніт і калійныя солі. Сільваніт падобен да нашай паваранай солі. Бывае розных колераў і трymае ў сваім складзе да 15 проц. калія. Добра рашчыняеца ў вадзе і паглынаеца расылінамі. Лепш дзейнічае на павялічэнне ўраджайніці на глебах пясчаных, супішчаных і сугліністых, у якіх патрэбна яго ўносіць за тыдні ў два да пасеву. Сільваніту на 1 га плошчы патрэбна калія 4 цэнтнераў.

КАЛІЙНАЯ СОЛЬ ачышчаны сільваніт і трymае ў сваім складзе ад 30 да 40 проц. калія. Калійная соль добра рашчыняеца. Калійная соль на 1 га плошчы патрэбна ад 1,5 да 2 цэнтнераў.

Ад уніясенія пад лён калійной солі вопытнай станцыі былі атрыманы такія вынікі: без угнаенія з 1 га плошчы было атрымана насенія 5,8 цэнт., а па ўніясеніі калійной солі—7,4 цэнт. насенія. Такім чынам прыбаўка ўраджаю ад уніясенія калійной солі была атрымана на 1 га плошчы 2 цэнт.

Фасфартныя угнаені трymаюць у сваім складзе фосфар. Да фасфартных адносіцца і суперфасфат, тамасшлак, касцічная мука і фасфартная мука. Суперфасфат у пароўнанні з іншымі фосфартными угнаенімі добра рашчыняеца. Уносіць суперфасфат патрэбна на глебах сугліністых на 1 га плошчы ад 2,5 да 3 цэнт. у залежнасці ад утрымання фосфару. Уносіць суперфасфат можна за некалькі дзён да пасеву або за тыдзень.

Суперфасфат пры ўніясеніі нельга зьмешваць з вапнаю ці салетраю, тамасшлакам і фасфартнаю мукою.

ТАМАСШЛАК мае ад 14 да 18 проц. фасфартнай кіслаты. Атрымліваецца, як адход, пры апрацоўцы чыгуны. Тамасшлак угнаеніе цяжка растварае, чаму і дзейнічае на працягу шмат гадоў. Уносіць тамасшлак лепш у глебы кіслыя, бедныя вапнаю, гліністых і супішчаных. Лепш уносіць яго з восені. Пры ўніясеніі ў глебу не патрэбна тамасшлак зьмешваць з суперфасфатам і серкакіслым амоніем.

КАСЦІЧНАЯ МУКА атрымліваецца пры апрацоўцы касціц. Трymае ў сваім складзе да 22 проц. фосфару і да 4 проц. азоту. Вельмі цяжка растворае, чаму і дзейнічае на працягу шмат гадоў. Уносіць у глебу пад тэхнічную культуру патрэбна з восені. З павярховым заворваннем на 1 га плошчы патрэбна ад 2 да 4 цэнтнераў. Ужываць касцічную муку лепш на глебах забалочаных, на лёгкіх супесках і суглінках. Пры ўніясеніі немагчыма зьмешваць з вапнаю.

ФАСФАРТНАЯ МУКА атрымліваецца з фасфартай. Фасфартная мука—гэта каменныя, якія раздрабляюцца, а потым перамолваюцца на спэцыяльных млынах. Чым памол танейшы, тым фасфартная мука лепшая. Добра

Шляхам разгортваньня сацспаборніцтва па- бальшавіцку правядзем веснавую сяўбу

Калгас „Чырвоны прамень“, Росьцікага сельсавету, Дрысенскага раёну, мае ўсе магчымасці да пасыпховага правядзенія бальшавіцкай сяўбы. Зямлі калгас мае 463 га, з іх пахаці—225 га, сенажаці—75, коней рабочых—21. Дрысенская МТС абслугоўвае калгас на 60 проц. Кармі калгас поўнасьцю забясьпечан.

Ухіл калгасу птушкаводчы. Па пляне вызначана ў камплектаваць 1000 птушак, зараз адпушчаны крэдты на пабудову птушніка. Калгас поўнасьцю падрыхтаваўся да сяўбы. Насенінем забясьпечаны, інвентар і вупраж адрамантаваны, калгаснікі разьбіты на 3 брыгады: паліводчую, птушкаводчую і жывёлагадоўчую. Інвентар і цягавая сіла прымацаваны да брыгад.

Пасеўныя пляны даведзены да кожнай брыгады і калгасніка, калгаснікі прынялі сустречныя пляны, павялічылі пасеўплошчу на 7 проц. па ўсіх культурах.

Кожная брыгада мае брыгадныя пляны.

Шырокі ўдзел калгаснікі прынялі ў распаўсюджаньні насенінай пазыкі, разгарнулі сацспаборніцтва па зборы насеніні. На сходзе 1-IV сабралі 3 цэнт. аўса, 2 цэнт. зборжжа і 1 цэнт. бульбы, збор насеніні па пазыцыі працягваецца.

Калгаснікі калгасу „Чырвоны прамень“ заключылі сацумову з калгасам „Чырвоны араты“ на лепшае правядзеніе веснавой сяўбы і ўборкі і на ўзаемную дапамогу ў гэтых гаспадарча-палітычных кампаніях. Арбітрам выбраў раённую газету. Лепшай ударніцай у калгасе з'яўляецца Люба Кушнэр—член праўленія калгасу.

Калгас „Чырвоны прамень“ павінен мабілізаваць ўсю калгасную грамадзкасць на выкананьне ўзятых абавязкаў па заключанай сацумове з калгасам „Чырвоны араты“.

Разам з дасягненіямі ёсьць недахопы ў калгасе „Чырвоны прамень“. Ёсьць выпадкі нячулага падыходу з боку праўленія да ўдарніцы тав. Лісоўскай Ганны, якая даглядала жывёлу на працягу году і была прэміявана, як лепшая ўд рніца, а зараз яе зънялі з гэтай працы і перакінулі на другую.

Культмасавая работа недастаткова разгорнута, за два гады адзін раз была кіноперасоўка. Насенінгазета не выпускаецца, выбрана рэдкалегія, але яна не працуе. Ня ўсе жанчыны ахоплены лікпунктамі. У калгасе ёсьць 5 жанчын зусім няпісьменных. Росьцікская парт'ячэйка, якая абслугоўвае гэты калгас, зусім ня цікавіцца правядзеніем культмасавай работы сярод жанчын у калгасе.

У далейшым парт'ячэйка і праўленіе калгасу павінны разгарнуць і ўмацаваць працу на гэтым адстающим вучастку.

Т. Г

Гутарка для завочнага гуртка па тэхкультурех

(Працяг)

дзейнічае на павялічэніе ўраджайнасці пры ўнісеньні яе на глебах кіслых, падзолістых. Фасфарытная мука—угнаеніе, якое цяжка растворяецца. Уносіць яе патрэбна загадзя да пасеву. Лепш з восені. Трымае фасфарытная мука да 20 проц. фосфарытнай кіслаты. Восеніню фасфарытная мука тукавымі сяянкамі роўным пластам раскладаецца на поле. Вапнаваніе глебы адыгрывае вялікую ролю на глебах кіслых у справе павялічэнія ўраджайнасці. Праз унісеньне вапны ў глебу мы зьнішчаем кіслотнасць яе, паліпшаем структуру. Таксама праз вапну мы павялічваем дзейнісць мінеральных угнаеніяў на павялічэніе ўраджайнасці ільну. Вапну патрэбна ўносіць у глебу за 2 гады да пасеву ільну. Пад лён рабіць на раіца, бо ад вапны атрымліваецца дрэнай якасці валахно. На 1 га плошчы на глебах падзолістых трэба ўносіць да 4,5 тон вапны.

Мінеральная угнаеніе адыгрываюць вялікую ролю ў справе павышэння ўраджайнасці тэхнічных культур. Таму вывучэніе іх мае вялікую ролю. Згодна пастановы ЦК КП(б)Б і СНК БССР у гэтую веснавую сельска-гаспадарчую кампанію будзе завезена 75.000 тон розных мінеральных угнаеніяў.

Увага: Пры распрацоўцы гэтага матар'ялу трэба карыстацца наступнай літаратурай:

- 1) Агратэхніка ў барацьбе за высокі ўраджай стар. ад 15 да 22.
- 2) Аграрправілы для брыгадзіраў ільнаводчых гаспадарак ад 19 да 26 стар.
- 3) За аўладаньне агратэхнікай, за ўздым ураджайнасці ільну. Мяцельскі ад 15 да 27 стар.

АД РЭДАКЦЫІ: Рэдакцыя просіць удзельніц гурткоў—калгасніц і саўгасніц, а таксама кіраунікоў пісаць у часопісі аб ходзе заняткаў у гурткох, аб посьпехах. Якія практычныя працы праvodзіцца ў гурткох. Як атрыманыя веды ў гурткох прыстасоўваюцца на практыцы. Аб недахопах, якія вы заўважылі ў матар'яле для гургка. Рэдакцыя чакае ад вас матар'ял.

П а п р а ў к а

У нумары 9-154 часопісі „Работніца і калгасніца Беларусі“ у артыкуле: „Што рассказваюць жаноргі аб падрыхтоўцы да веснавой сяўбы“ (на стар. 5) у апошнім абзасцы ўкралася памылка—

напісаны, што адыход маладняка сівіней даходзіў да 50 проц., а зараз 68, трэба чыгаць, было 50 пр., а зараз 38 проц. адыходу.

Рэдакцыя.

Выданье ЦК КП(б)Б

Друкарня імя Сталіна

Заказ № 980

Час. вык. абаз. рэдактара В. БУЛКО

У ліку 16.700 экз.

Уп. Галоўлітбелу №—4

##3H // 193458 (050)

Z

#3H//103458(050)

V 0000000226 1560